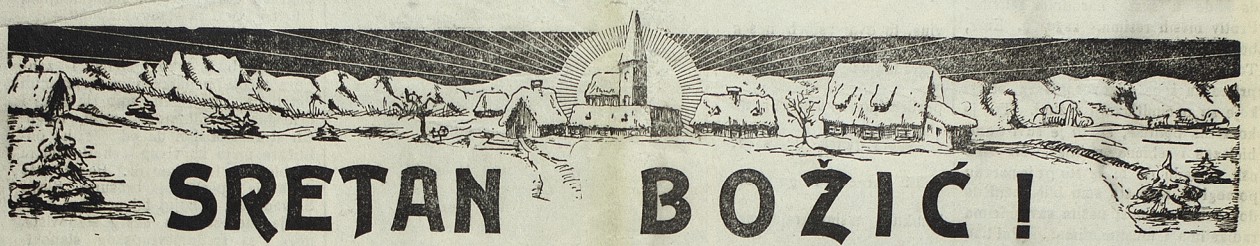
Tribuna

POSTARINA PLAĆENA U GOTOVU. Mali oglasnik 10 riječi D. 3.50 svaka daljnja 25 p. Priopćeno po retku D 10 — Plativa i tuživo u Šibeniku

IZLAZI SVAKOG DRUGOG DANA U JUTRO OSIM NEĐELJE. Uredništvo i uprava u Tiskari E. Vitaliani i Sin. Šibenik, Ul. Episkopa Milaša. Izdavač Hamilkar Vitaliani — Telefon br 47 — Odgov. urednik Milan Radojković

POJEDINI BROJ STOJI DINARA 1.— Pretplata mjesečno Din 12.- Inostranstvo Din 20 Čekovni rač. Zagreb 38.114 - RUKOPISI SE NE VRAĆAJU.

GODINA III — ŠIBENIK — 24 DECEMBRA, BOŽIĆ 1935 — SPLIT — BROJ 312

SRETAN BOŽIĆ!

Božićni dialog

razuma i srca

RAZUM: Tisuću, devet stotina trideset i peti put — milijuni i milijuni gladnih i presitih, trijeznih i pijanih, bolesnih i zdravih i onih u zlatnim odeždama i onih u prljavim dronjcima pjevaju: Slava Bogu na visini, a na zemlji mir ljudima dobre volje!

SRCE: I pravo je i dostojno! Dvadeset stoljeća, stotine milijuna, vesele se Suncu što ogrijeva smrznutu Zemlju; vesele se Istini, Pravici, Dobroti, koja se porodi u Betlehemskoj štalici! Hrist se rodi! Bog posta čovjek! Čovjek dozna da je slika i prilika Božja! Djevica—Bogorodica stade nogom na vrat sedmoglavoj aždaji! Hosana, sine Davidov! I prosjak i kralj, rob i gospodar, pravednik i grješnik, gubavac i konjanik u zlatnom ruhu — svi — svi smo jednaki! Svi postadosmo sinovi jednog Oca, svi smo braća u — Hristu Spasitelju!

RAZUM: Dä, dä! To je On, što nama svima dade žarko sunce, htio, da preporođeni Njegovim Evanđeljem i upućeni Njegovim životom, postanemo sinovi Oca jednoga i braća u Njemu, ali po Njegovoj nauci, u ko joj je sadržana sva mudrost nebesa i zemlje: Ljubi svoga bližnjega kao sebe istoga! Ne učini drugome što ti ne bi htio da tebi drugi učini! Ko je sebe preporodio i druge spasio, slijedeći tu nauku, najljepšu i najsavršeniju?

SRCE: Jest Franjo Asiški! Jest Sv. Sava Nemanjić! Jest Aleksandar Karađorđević! Jest Strosmajer, najveći mecena naš! Jesu tisuće i tisuće nepoznatih majki; nepoznatih, prezrenih, što pomagahu sirotinju, ali im ne znadijaše desna što darivaše lijeva! Jesu tisuće što trpljahu i nošahu teški Krst — Hrista radi!

RAZUM: Ha, ha! To su kapljice u milijonima nepreglednih masa dvonožaca! Daj nabroji milijune poklanih, poubijanih od onih koji vele da su pripadnici Hristove vjere! Zaviri u bezbroj duša koje su moralno progonjene, na kojima je duhovno ubojstvo počinjeno upravo zbog toga što u bitnosti shvataju i vrše nauku Evanđelja Hristova, a nisu i ne mogu da budu duševno roblje onih, koji se umisliše da oni sami torževstveno raspolažu naukom Hristovom! A falange onih kojima je Krstova vjera nepresušno vrelo blaga i zlata?! I onih — što vjerom trguju! Pa onih što im je vjera najdjelotvornija zaštita protiv zakona koji vrijede za obične smrtnike?

SRCE: Stoj! Ti zaluta u oluju! Prosuđuj više po žaru Ljubavi Njegove! Hladna matematika i stroga logika vodite u strah i očajnu tragediju čovječanstva! Ne vjeruj sve historiji!

RAZUM: Ne vjerujem sve historiji! Ali od matematike — barem današnjice — ne mogu da otstupim. Logika me čuva da ne zalutam u tvoju pristranost! Po logici znam: Svi pripadnici Hristove vjere imaju jednako pravo na ljubav Njegovu, kao što imaju pravo da ih Njegovo sunce grije. Dužnost je prva svakog Kršćanina da ne mrzi svoga brata u Hristu. A što današnje činjenice kažu? Kršćanin Kršćanina ubija iz zraka, ispod mora, na zemlji! Najkršćanskija — po imenu — nacija ubija: majke, djecu, dojenčad! Najkulturniji narod — kako on sebe nazva — počinja najnekulturnije zločinstvo! A Hristova je nauka: Ne ubij! Ko sluša Hrista? Klepeću zvona i orgulje i glasovi kršanski: Slava Bogu na visini! Mir ljudima! Mitraljezama, topovima, zagušljivim plinovima — ubijaju Božje sinove i braću Hristovu! Gdje je Hrist? Protjeraše ga iz srdaca svojih! Ubili bi opet i Njega kad bi im zabranio — da ubijaju! Svi, svi vrijeđaju Gospoda Boga, rugaju se Hristu — Bogu, kada usnicama klepeću: Slava Bogu... mir ljudima... a mrze svoga brata, brata Hristova, čovjeka koji je slika i prilika Božja! Nema vjere gdje nema ljubavi; nema Hrista — gdje caruje mržnja! Bog je ljubav i ko ljubi taj živi u Bogu i Bog je u njemu! Sinovi Ljubavi, Pravice, Istine i Dobrote vjeruju u Hrista i vrše Njegovu nauku. Sinovi mržnje protjeraše Ga iz srdaca svojih!

Dr MIRKO PERKOVIĆ

PREGLED DOMAĆE ŠTAMPE

Ministar g. Krek objašnjava zašto S. Lj. S. nije više u savezu sa Dr Mačekom. Ministar bez portfelja g. Miho Krek održao je 15 o.mj. u Celju zbor J.R.Z. — G. Krek je govorio prvo o režimima koji su nedavno bili na upravi zemlje, podvlačeći da je njihov nepaki rad kriv tome što je današnjoj vladi nemoguće da izađe u susret narodnim željama. Protiv bivših režima, kaže g. Krek, borili smo se zajedno sa Hrvatima. To dolaze otud, što oni nisu htjeli da prime na sebe odgovornost za stvari koje su počinili raniji režimi. To je komotna politika, ali to je suviše ambiciozna i sebična politika. Mi smo ušli u vladu da bi se što prije narodu pomoglo i zato što smo bili dužni da dokažemo vjernost našim saveznicima radikalima i muslimanima.. (Politika od 17 XII.)

Na slavi Udruženja nosilaca Karađorđeve zvezde. (17 XII.) Nj. Sv. Patrijarh Varnava rekao je izmedju ostalog:

„...Vi, nosioci Karađorđeve zvezde s mačevima treba da budete na okupu sjećajući se velikog duha koji nas je u ratu predvodio, duha Karađorđevića... Naš narod je junački; to ne samo da tvrdimo mi, nego o tome pišu i istorije drugih naroda, otvoreno i iskreno.

Srca našeg naroda nikada nije napuštao onaj moćni genije, koji nam je dao sve uslove da budemo jedno, kako u ratu tako i u miru. Braćo, hrabrost je činila čuda; hrabrošću vašom oslobodili smo se, stvorili smo ujedinjenu, veliku i moćnu državu."

Istog dana bila je priredjena ratnička večera u Oficirskom domu, na kojoj je general g. Popović održao govor i izmedju ostalog rekao:

— Okupili smo se da kao ratni drugovi proslavimo svoju društvenu slavu, da je proslavimo kao bolnu uspomenu na dan rodjenja našeg najvećeg vladara, našeg Vrhovnog Komandanta Blaženopočivšeg Kralja Aleksandra I. Pod Njegovom komandom borili smo se sedam godina, pod Njegovom komandom tukli smo najbolje vojske na svetu i tri puta bajonetom mijenjali kartu Balkana dok nismo stvorili današnju Jugoslaviju. (Politika od 18 XII).

Seljačka politika. Iz uvodnika sarajevskog „Pokreta": „Kakovu seljačku politiku želimo" donosimo nekoliko zdravih misli:

Nema nijedne građanske partije koja nije u svoj program na prvo mjesto stavila brigu za selo i koja nije svoju ljubav za selo proklamovala u svim prilikama. Pa, te partije se izredaše jedna za drugom na vlasti, a mi još ni sad nemamo seljačke politike. Mi selo ne uzimamo u obzir samo zbog njegove privredne važnosti i zbog njegova ogromnog značenja kao biološkog rezervoara nacije, nego isto toliko i zbog njegovog značenja za njen duhovni razvoj.

Seljačka politika provedena do krajnjih i najkonpetentnijih konzekvenca ne pretstavlja neki dar selu i pravdu za seljake, nego ona pretstavlja osnovni i glavni uslov za snažan privredni i zdrav duhovni razvoj i napredak čitavog nacionalnog organizma. Demagoške parole o seljačkoj klasnoj svijesti, nesavjesno laskanje vrlinama seljaka ondje gdje ne postoje, zataškavanje mana koje treba otkriti i liječiti — dokaz je nečistih namjera i otsustva istinske, patriotske, brige za selo. — Nema seljačke politike ako je ne bude nosio i vodio i o njoj odlučivao seljak sa svojom nacionalnom, narodnom inteligencijom i privrednim radnim slojevima grada.

G. Dr. Marko Kožul

predsjednik finansijskog odbora Narodne skupštine, po drugi put je postao ministar. Pri rekonstrukciji vlade g. Dr. Stojadinovića, g. Dr. Kožulu povjeren je opet resor ministra građevina, te ovaj uspjeh našeg sugrađanina sa veseljem pozdravljamo uvjereni da će, kao i uvijek do sada, voditi naročitu brigu o Šibeniku i našim krajevima.

Studenski nemiri u Parizu

Pariz 24 U pariškoj studenskoj četvrti došlo je noćas ponovno do žestokog sudara između 250 rojalističkih studenata i 128 komunista. Tom je prigodom ranjeno 18 studenata od kojih dvojica vrlo teško.

Sukob je započeo neposredno blizu univerziteta, gdje su komunistički studenti lijepili plakate prigodom izbora studentskog vijeća pariškog sveučilišta. Dok su lijepili letke iznenada su na srnuli na njih rajalisti i zametnuli bitku, koja se kasnije proširila na čitavu studentsku četvrt.

Izmjena pomorskih atašeja između Londona i Moskve

London 24. Britansko ministarstvo inostranih posala uputilo je Moskovskoj vladi notu, koja se odnosi na pretstojeću izmjenu pomorskih atašeja između britanske i sovjetske vlade.

Ovih se dana očekuje dolazak u London sovjetskog pomorskog atašeja, koji će ako Sovjetska Unija bude pozvana da učestvuje na pomorskoj konferenciji, prisustvovati kao posmatrač. U političkim se krugovima govori da će biti pozvana i Njemačka na sadašnju flotnu konferenciju.

POTRES NA TIHOM OCEANU

Moskva 24 Jučerašnja moskovska „Pravda" donosi da je seimografska stanica u Moskvi zabilježila žestoki potres čiji je epicentar u Tihom oceanu i to kod britanskih Salomonskih otoka u blizini Nove Gvineje. Premda je taj epicentar udaljen od Moskve 12450 km ipak je seismograf zabilježio pomicanje zemlje zz 202 mikrona. Do sada još nisu stigle nikakve vijesti sa mjesta nesreće.

BOMBARDOVANJE DESSIE

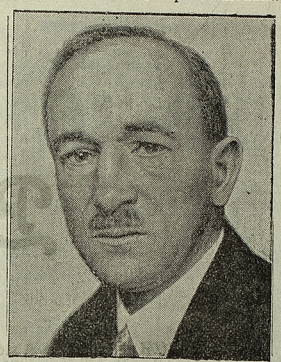

Kuća u Dessiu, u blizini amerikanske bolnice, gori nakon bombardovanja grada.

Dr. Vavro Škrobàr:

Dr. Beneš i Slovačka

Pored gospodina pretsjednika republike najviše sam o Slovačkoj razgovarao s dr. Edvardom Benešom. Razgovori su se ticali dnevnih češkoslovačkih pitanja, njihovog odjeka u domaćim prilikama, odjeka i refleksa slovačkih stvari i prilika u inostranstvu. Mnogo smo razmišljali o političkim strankama, o snazi zgrarne, katoličke Hlinkine i socijalističkih stranaka u Slovačkoj, o madžarskoj manjini i o crkveno-političkim pitanjima i to ne samo sa stanovišta opšte državno-političke teorije, nego smo s obzirom na Benešovu prirodu, koja umije da bude tako temeljna i zahtjeva tačne podatke i o najmanjim detaljima, pretresli smo slovačko i češkoslovačko pitanje sa svih mogućih strana. Mislim da od čeških političara malo ko vlada češkoslovačkim problemom tako kao dr. Beneš, što dokazuje i posljednja brošura „Slovo Slovacima", u kojoj taj problem iscrpljuje ne samo s našeg stanovišta, nego i sa srednjoevropskog stanovišta i sa stanovišta evropske međuna-

Dr. Beneš

rodne politike. Niko ni od Slovaka nije tako duboko prodro u to pitanje, koje je naš najtugaljiviji politički problem, niko se u njega nije udubio tako duboko kao dr. Edvard Beneš.

U prošlosti se često događalo da je dr. Benešu nanošena nepravda i to očigledna. Možda iz nerazumjevanja, možda iz straha od njegove sve veće moći, političkog prestiža. Ali dr. Edvard Beneš je strpljivo podnosio nepravedne napadaje i još strpljivije je uklanao s puta smetoje njegovoj politici, koja nikada nije imala drugi cilj, do da služi našem narodu i republici. Dr. Edvard Beneš je jedan od najproniciljivijih češkoslovačkih državnika. To smo vidjeli u njegovim govorima u Slovačkoj, gdje i uaš češkoslovački problem prati u daleku budućnost i otvara nam pokojnu budućnost i tako unosi mir među bojujuće stranke kao u prijatelja tako i u protivnika.

Francuska ne će učiniti nikakvu žrtvu u Istočnoj Africi

Pariz 24 Sinoć je senatski odbor za kolonijalna pitanja ponovno uputio vladi zahtjev da obzirom na talijansko abesinski rat na nijedan način ne žrtvuje ni najmanji francuski interes u Istočnoj Africi. Očuvanje francuskih prava u tom dijelu svijeta je od velike važnosti za sigurnost saobraćaja i za međunarodno političku ravnotežu.

Komunisti čestitaju Dr. Benešu

Prag 24 Pretsjednik izvršnog odbora Sovjetske Unije Kalinin, zatim pretsjednik vijeća pučkih komesara Molotov i komesar za vanjske poslove Litvinov uputili su Dr. Benešu čestitke ističući njegove velike zasluge za jačanje ugleda Sovjetske Unije i uspostavu tijesnih veza između Čehoslovaka i Sovjeta.

Fond »Tribune«

„Tribuna“ do koji dan ulazi u etvrtu godinu svog izlaženja.

Dok njeni materijalni bilans pokazuje „minus“ njen je moralni bilans veliki: ona je ostala **nezavisan list određene ideologije.** Nikome i ničemu za ljubav ona nije s tog puta skrenula.

Ona se je za sve to vrijeme održavala pretplatom jednog dijela svojih čitalaca, uz velike žrtve njenih osnivača, koji su moral da održe borbu s raznim teškoćama i neprijatnostima.

Svima prijateljima „Tribune“ mora biti jasno, da je za vršenje njenog zaista teškog zadatka potrebno da bude oslobođena od svakvih mučnih pitanja, koja njene nosioce i suviše iscrpljuju.

Kako radi pomanjkanja potrebnih novčanih sredstava dolazi u pitanje dalnje izdavanje „Tribune“ njeni nosioci, da bi je održali i dalje u životu, osnivaju **posebni fond Tribune** i apeluju na patriotizam prijatelja „Tribune“ za pripomoć u korist toga fonda putem **dobrovoljnih priloga** kao i naročito **povodom radosnih i žalosnih obiteljskih događaja.**

Imena darovatelja bit će objavljena u „Tribuni“.

Gajimo tvrdu nadu, da će svi oni, koji se slažu s političkim pravcem „Tribune“, doprinijeti njenom osnaženju.

Oglas licitacije

za prodaju kuhinjskih otpadaka (spirina)

U utorak dne 31 decembra 1935 g. u 11 sati prije podne, održat će se u ekonomatu ove bolnice usmena licitacija za prodaju kuhinjskih otpadaka (spirina) najboljem ponuditelju za vrijeme od 1. januara do 30 juna 1936 godine.

Prva isklična cijena za jedan dan je dinara 10 (deset).

Ponuditelj koji bude najpovoljniji, dužan je da preuzimlje spirine dvaput dnevno, i to u 12 sati i u 18 sati i da ih o svom trošku iznosi iz bolnice u zatvorenim posudama.

Naknadu za preuzete spirine dužan je ponuditelj da položi u blagajnu bolnice na kraju svakog mjeseca.

Uprava Banovinske Bolnice.

Šibenik, 16 XII 1935.

PAZI!

Svo Pokućstvo

koje se nalazi na skladištu prodajem uz najnižu cijenu i na otplatu.

OTO GRABOVAC

ŠIBENIK, Nova palača S. Šare

Divna pjesma po srcu duboka a po misli do neba visoka.

O stogodišnjici hrvatske Himne

Lijepa naša domovino,
Oj junačka zemljo mila,
Stare slave djedovino,
Da bi vazda časna bila ..

Pjevasmo ti cijelog vijeka ljubeći te, zemljo mila,
A ti si nam, tužna majko, robinjica tuđa bila,
Hrvatski je barjak bio samo znamen svijetlih nada,
I gledao gdje mu porod pod tudjinskim stijegom pada,
Sve za sreću tuđe majke, i za tudu čast i slavu,
Nosili su tvoji sinci po razbojim rusu glavu,
A tvoj barjak lepršao sveđ nad morem silne krvi
Prolivene, vaj, za onog, koj' je htio da ih smrvi.
Al je bilo sokolova, što su znali časno mrijeti
Na vješalim i na kočim sve za bolje nove dane,
I na srcu čuvali su rodni barjak, barjak sveti,
Dok dželati vodili ih popljuvane, okovane....
...More krvi don'je zoru, pa i nama dan je granô
I sloboda došla draga i spasenje željkovano.

Zaorila himna nova,
Puna božjeg blagoslova:
Bože pravde, lijepa naša
I naprej zastava slave...
Jedno srce, do tri glave
Nema više tuđih paša!
Lijepa naša domovino
Sve od Soče do Vardara,
Stare slave djedovino,
Kupi cvijet neimara,
Pa da grade jednu kuću,
Jednu kuću, stojnu, jaku,
Za svu djecu na bespuću
I otetu crnom mraku.
I poštenjem dom naš kiti,
Pa ćeš vječno sretna biti,
I jačat će tvoja krila,
Otadžbino, majko mila!

U moru proslava i svečanih priredaba u Splitu prigodom stogodišnjice hrvatske himne, među govorima, predavanjima, novinskim člancima, izjavama i pjesmama posvećenim „Lijepoj našoj“ i vjernim auktorima, naš vrli rodoljub i uvaženi pjesnik g. Rikard Katalinić-Jeretov spjevao je značajnu gornju pjesmu koja izdiže se velebno i snažno, otvoreno i žarko, jezgrovito i jasno do nadoglednih visina. Njegova se pjesma daleko izdiže nad uskim pogledima regionalnih i plemenskih domoljuba, jer ona, sokolskom vidovitošću, obuhvaća čitavu našu sadašnju lijepu domovinu „sve od Soče do Vardara“, domovinu, u kojoj danas slobodno živi ujedinjen jugoslovenski narod, jedinstven po krvi i jeziku, po osjećajima i pregnućima.

Samo veliko srce bogodanog pjesnika, koje od vajkada toplo i jako kuca za rod svoj, samo srce puno nježnosti i uzvišenog nadahnuća, plemenito srce prepuno domovinske ljubavi, koje ni u danima narodnog bola i patnje, ni u časovima narodnog veselja, nikad nije propustilo, da sa svoje zlatne lire ne izvuče melodije i gorke i tužne ili da s istinskim oduševljenjem ne zapjeva pjesmu radosnicu; samo iz jednog takovog srca mogla je da nikne onakva divna pjesan, kakvu je naš Katalinić-Jeretov ispjevao povodom stogodišnjice hrvatske himne. I stoga Katalinićeva pjesma ne smije da ostane nezapažena ni u jednom gradu, ni u jednoj varoši ni selu naše prostrane Jugoslavije. A da to ne uslijedi, ona treba da bude objavljena po sveukupnoj jugoslovenskoj štampi. Svi naši listovi i časopisi treba da predoče svojim čitaocima stihove:

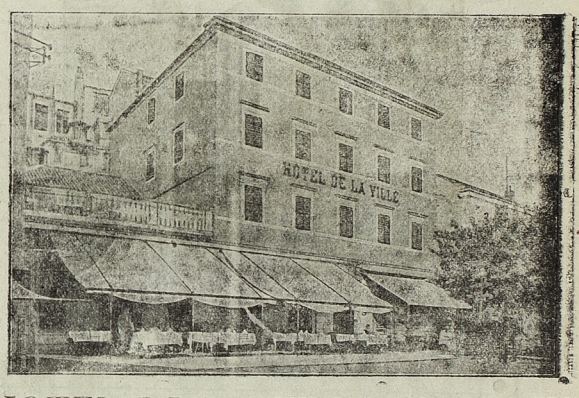
Zaorila himna nova,
Puna božjeg blagoseva:
Bože pravde, lijepa naša
I naprej zastava slave..
Jedno srce, do tri glave
Nema više tuđih paša!

Treba da svi osjete jade pjesnikove duše, da svi saučestvuju u njegovoj boli, kad je Hrvatska robinjica tuđa bila, kad je hrvatski barjak bio samo znamen svijetlih nada i kad je lepršao sveđ nad morem silne krvi prolivene, vaj, za onog, koji je htio da njene sinove smrvi. Treba da srca sve naše braće proniknu njegov ponos i utjehu, »da je bilo sokolova, što su znali časno mrijeti na vješalim i na kocim sve za bolje nove dane, i na srcu čuvali su rodni barjak, barjak sveti, dok dželati vodili ih popljuvane, okovane...« Ali treba i da sva naša jugoslovenska braća, nakon našeg narodnog Uskrsnuća, istinski osjete pjesnikovu radost i ushićenje i da tako po svim krajevima naše otadžbine odjeknu veseli i ohrabrujući zvuci pjesnikove nade i vjere:

„Lijepa naša domovino,
Sve od Soče do Vardara,
Stare slave djedovino,
Kupi cvijet neimara,
Pa da grade jednu kuću,
Jednu kuću, stojnu, jaku,
Za svu djecu na bespuću
I otetu crnom mraku.
I poštenjem dom naš kiti,
Pa ćeš vječno sretna biti,
I jačat će tvoja krila,
Otažbino, majko mila!“

J. K.

HOTEL DE LA VILLE - ŠIBENIK

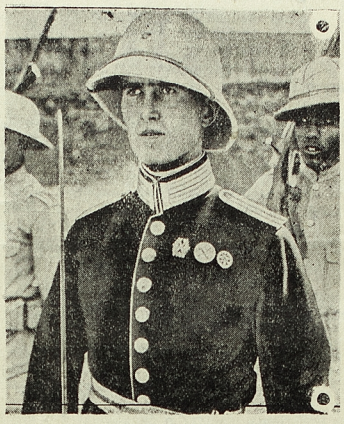

Ponoćnica

ABESINAC KAO VOJNIK

Abesinski ratnici

Švedski oficir nastavnik u abes. armiji

Za vojnika je obuća jednako važna kao i oružje — a o njoj ne treba Abesinac da misli. Njegove su poplate deblje od slonove kože.

Prošlo je više mjeseci najveće napetosti, od malog, po izgledu nevažnog, događaja kod abesinskog sela Ual-Ual, a koji je u stvari bio početak današnjeg talijansko-abesinskog konflikta. Događaj je za nas u Evropi bio neznatan, ali to je ipak bila prava bitka. Počela je svađom izmedju pratnje jedne abesinsko-engleske granične komisije i talijanske granične straže. Posada na granici alarmirala je odmah najbliže talijanske trupe koje su došle s potpunom ratnom spremom. Ali nailazili su na neočekivani otpor. Abesinsko ratno oduševljenje i prirođena neustrašivost zaustavila je čak i tenkove, tako da, iako je teren bio pogodan za tehničke tvorevine, rezultat je bio jednak nuli. Talijani su se morali povući.

Događaj kod Ual-Uala dokazuje da se i najbolja sprema i organizacija mora povući pred oduševljenjem jednog naroda. Abesinac je rođeni vojnik i osjeća se vojnikom čak i kad nije u ratu. Bez puške on je vrlo rijetko. Njegova ga je zemlja, bez prometa a puna razbojnika i divljih zvijeri odgojila vojnikom.

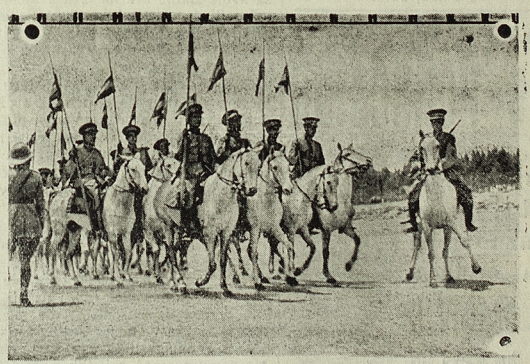
Danas je u Abesiniji spremno jedan i po miliona ratnika, za naše evropske prilike, ne baš jako veliki broj, koji su k tome vrlo loše opremljeni. Sve modele pušaka i revolvera iz posljednjih 70 godina naći ćete u abesinskoj vojsci. Naravno da je opskrba municijom vrlo otešćana. Ostale ratne novotarije su još lošije zastupane. Ali sve ove zaostatke prema modernoj vojsci Abesinac nadoknađuje time što može da maršira 6-8 sati po najvećoj sparini — a i ne osjećajući umor prevaljuje 60 km. dnevno. Careva garda u Adis Abebi jedina je vojnički odgojena jedinica.

K tome je Abesinija za jednu veliku i moderno opremljenu armiju gotovo neprohodna, dok se manji odredi urođenika nađu na svakom mjestu. To je Italija već 1896 mogla uvidjeti, kad je kod Adue bila do nogu potučena. Stvarno Italija ima svoje Askare, ali vidjelo se da su kolonijalne trupe često nepouzdane.

Na prvi pogled reklo bi se da će Italija sa svojim savršenim tehničkim sredstvima pobjediti, ali tačnije gledajući vidimo da su šanse jednako podjeljene. Dobri poznavaoc Abesinije, turski general Vehib Paša, poriče Talijanima svaki uspjeh.

Manevri elitne trupe

Parada elitne trupe u Adis Abebi

„TRIKOTAŽA" P. DIŽDAR
ŠIBENIK — KNIN
zahvaljuje se svima svojim cijenjenim mušterijama
na dosadašnjem povjerenju,
te se i u buduće preporuča i
želi Sretan Božić i Novu Godinu

Uzorno vrtlarstvo
STIPE ZORIĆ
ŠIBENIK
Izrađuje VJENCE i BUKETE iz
—sviježeg i umjetnog cvijeća—

Budite pretplatnici „Tribune"

Josip Boko.

Da prživem . . .

Nije to ni davno bilo. U ono vrijeme kad su naša sela još živjela patrijarhalnim životom, udešavajući način svojega mišljenja i živovanja prastarim običajima i nepisanim zakonima. Pa i sva ona iskonska, primitivna priroda našega gorštaka, koja zna katkada da bukne svojom elementarnom snagom, povijala se predaji, užljebljavala se u drevne forme, pokoravala se onoj „bolje da nestane sela, nego u selu adeta". Svaki čin, svako djelovanje, skoro i svaka misao i pojedinaca i zadruga morala je da ima svoju sankciju u onim nepisanim zakonima. Društveni i vjerski propisi postojali su samo u onolikoj mjeri, u koliko nisu zadirali u taj nasljeđeni splet običaja, predaje i predrasuda.

Siromaški, jedva sastavljajući kraj s krajem živjela je kuća seljaka Ivana. On, žena i „dao im Bog" petero kćeri. Ivan se grizao u sebi, teško mu bilo gledajući kćeri kako brzo rastu.

— Kao zla trava — rekao bi. — Odu u drva i na vodu — pripaze ono vunjači i kozjači: — sve ženski posli, a ja muške snage potreban.

Radio je preko volje i morao zvati drugoga u pomoć pri oranju i drugim težim radovima. Češće bi sio pred kućom na stolac, podbočio dlanovima glavu i buljio niz polje u dalj — —

— Kao da mi je u njoj sto oka — i sama pada — odgovorio bi ženi, kad bi ga zapitala što mu je.

— Upraviće Bog — blažila bi žena njegovu tmurnost i nadovezala: — Ko hrani ptice nebeske?. .

— Ostavi ptice — okosio bi se Ivan na ženu. — Znam ja... meni su na vratu. A ti si kriva . . . jer . . . i mater ti je samo ženskice rađala . . . oh, da će pomor ?! . .

— Šuti, pokaraće te Bog — sa strahom bi izrekla žena krsteći se i udarajući se pokajnički u prsa.

— Ne može više . . .

A žena, osjećajući u sebi krivnju, što mu je same kćeri rodila, uzdahnula bi i nesvijesno pošla oko kuće vabeći sad kokoši, sad prase, što je rilo po gnojištu.

Cure rasle. Sve bijahu lijepe, jake i zdrave, nu prosci slabo dolazili i momci rijetko zvali uvečer na vratima da ostanu na sijelu. Na paši, u brdu ili u polju, kad bi naviljčili sijeno ili perušali kukuruz, za mlakih ljetnjih večeri uhvatili bi momci i Ivanove cure, da ih „progonaju". To bijaše prastari običaj i sramota bijaše djevojci, za koju se govorilo da je momci ne će.

— Ko je bio s tobom? — ispitivala bi ih redom majka razmišljajući o mladićima i nadajući se, da će ljepota i jedrina njenih kćeri privući bar kojega ozbiljno.

I Petar iz zadruge staroga Marka zagleda se u Verku, drugu po redu. A mater se obveselila, premda joj teško bijaše radi najstarije: ona bi morala prva da se uda. S Petrom počeše da dolaze i drugi momci u Ivanovu kuću. Majka, sva satrta radom, u teškoj želji, da poudaje kćeri, pa da sramota ne ostane na njoj, a i da joj se muž odobrovolji, štedjela paru po paru i kupovala djevojkama sad rubac, sad pregaču, opleća ili novu ječermu. I Petar se nadao bar dančiću zemlje ili livade s curom, nu Ivan mu razbio svaku nadu:

— Ono siromaštva . . . dati jednoj, a ne drugoj, nije pravo. Za sve nemam . . . ja i stara pali bi na prosjački štap... Sin ko, radi što znaš... što je ruha na njima je, što je kruha u njima je...

Ni Petrova kuća nije bila jaka. Ni otac valjan, da dovede Ivanovu kćer. I u selu čula se rugalica: „Ko želi puno zetova, neka vodi Ivanove cure". Ali usprkos i oca i sela Petar htio da oženi Verku. Oni se sve više voljeli i sastajali, a Ivan i žena mu pazili momka ko oči u glavi i starali se kako će djevojku bar nekako spremiti, da se ne reče: gola je došla u tuđu. Drugi se momci povukli.

Petar bio od braće najstariji i ocu desna ruka, pa otkad se zagledao u Verku, popustio je i u poslu i u životu.

— Izvenča mi dijete, stara — reče Marko ženi — za onom curom... Eh, da nije od ženske krvi!... Teško i jedno i drugo...

— Imamo još dva — odgovorila bi majka Petrova mužu nastavljajući u sebi istu misao, koja je i Marku kopala po mozgu.

— Ali on je najstariji... pa da od njega unuka ne dočekam....

— Propašće...

I tjeskobna šutnja zategla bi se između to dvoje staraca.

— Neka je vodi... pa što Bog da — dokonča Marko.

Uto umrije u porodu žena bogata seljaka Miška. Ostade dvoje-troje nejači, jedna curica i momčić od 15-16 godina. Kuća jaka i na blagu i na zemlji, djeca nejaka, a Miško se oborio s one strane pedesete.

— Nije druge, kume, treba da se okreneš za domaćicom .. Ono siročadi ostat će ti neumitno i nedotupito — govorili ljudi Mišku — a curica će odrasti kao divljaka: ne će znati ni u rukama ni u kući.

— Lako sebi ženu, ali teško naći djeci majku, odgovarao Miško. Nu kad Mišku prigusti o gledajući po vas dan, kako mu se po kući tuđa čeljad vrze, shvati da mora tražiti ženu. „Udovac sam i star — pomisli — pa koja će doći za me?" Ode k Ivanu i reče:

— Ja evo k tebi, komšija, ako Bog da!.. Ostadoh sam s djecom, a bez ženske glave i domaćice. U tebe puna kuća cura... pa da mi daš jednu.... Verku...

— Anđa mi je starija...

— Nu Verku si nešto spremao... pa mislim lakše ti je.

Ivan zovne ženu:

— Hoće Miško našu Verku. Što ti veliš?

— Ti si gospodar...

— Onda da se sprijateljimo - reče Ivan pružajući Mišku ruku — nu ti znaš: moja je kuća tanka.

— U mojoj ne će biti gladna.

— A Petar?! — bojazno će stara mužu, kad je otišao Miško.

— Biće joj bolje...

— Na onoliku djecu?

— Mlada je...

I tako je Verka otišla u Miškovu kuću. Petar žalio, pa i prežalio, te se malo poslije Verkine udaje oženio drugom bogatom djevojkom, koju mu otac odabrao. I Verkin i Petrov život upade u duboku koloteČinu prastarih obiteljskih običaja. Ona gojila tuđu djecu i bila poslušna svojemu mužu, on se pokoravao starome ocu. A kad bi se desio slučaj da se susretnu ili sastanu, pogledali bi se dugo, žalostivo. U njenom pogledu osjećao je Petar nijeme pregaranje mladosti — u njegovu čitala Verka žalbu za svršenim previranjem osjećaja i silom prikrivanu čežnju za njom.

Časak ispitivanja, prodiranja.. i pogledi bi im se naglo ugasili. Duše bi utonule u resignaciju Fatuma..

Jednom ona je tjerala magare: išla po vodu; on se vraćao s kosidbe iz polja. Sudare se očima...

— Kako živiš? — upita je Petar mirno.

— Radim.., mučim se... nije loše, a ti?

Nehotice, nesvijesno, kao iz dalekih dubina nekog drugog njegova „ja" oteo mu se uzdah. Nu on kao nekom tajnom islom ošinut, odmah se suspregnu i hladno odgovori:

— ...Kako stari hoće... eto...

— Onda... dobro, bolan... reče mu toplo Verka, zasvijetlivši sva svojom mladošću i ženskom nježnošću. I bez ikakove primisli, unese mu se u oči, uze ga za ruku, a iz njenih usta upadoše među njih riječi tvrde a blage, meke a strašne, ubojne a istinite kao praiskonski osnovni aksiom cijele Prirode:

— ...dobro, kad imaš.. zalogaj kruha... i ženu... i krov nad glavom...

A te riječi kao da su dobivale oblik i nepomično kao kamenje ostajahu između njih rastavljajući ih i odalečujući. Petar, prožet čarom, kojim ga ta žena oduvijek obavijala i bojeći se samoga sebe iznutra, trgne se, zbaci njezinu ruku sa svoje i čvrsto, ledeno kao oštre, ocjelne šiljke zabode svoje zjene u njene. A iz tih očiju, kroz te ledene šiljke kao da je u srce žene kapala kap po kap i prekova i čežnje i boli i ljubavi.

O njenu dušu udarao je sad svojim teškim kladivom i jedan drugi, neoborivi zakon..

I osjećajući kako se Petrovi prsti kao užareno željezo ukopavaju u njene mišice, zadrhta žena kao jasikov list. Suze grunu i jecaj, još neroden, zamre...

A Petar, surovo i nemilosrdno, da se ogradi tim od samoga sebe i da zauvijek poruši ono, što se i samo diže u njima, udari riječima kao bičem:

— Ti... si me prevarila.. izdala... a zašto?

A oči žene suzne i tužne svedoše se na čovjeka milo i u čudu: zašto to pita, i usta šanuše:

— Pa znaš: ...da prživem...

Božićna slika

„ILS" INDUSTRIJA LIJEVA
TVORNICA SANDUKA - ŠIBENIK
Sklad šte svakovrsnog materijala. Prodaja na veliko i malo uz najpovoljnije dnevne cijene i uvjete. Telef. br. 30

Stjepan Zjačić:

BEZ BADNJAKA

Dolazio sam iz Ogorja. Tamo sam bio po zvanju. Iz sela nosim samo osviježeni vid žute strni i piskave čavke, koja se diže na brdo.

Putem me je pratio sjeveroistočni vjetar, koji je navijavao hladni jesenski oblak, iz kojega se spuštala pepeljavina zaleđenog neba po sivom kamenu ogorske krši.

Kad sam izašao na cestu, na mene se osu bezbroj mrzlih kapljica. Moradoh pribjeći u prvu kuću.

— Pomoz Bog!

— !!! — nitko se ne ozva.

Bio je mali kućerak pokrit pločom. Nutrina je čađava od dima. Na ognjištu čumija vatra nad kojom kapuca kiša. Oko vatre sjede djeca i jare žerav.

— Što radite djeco?

Dva dječaka pogledaše me nijemo i ugnuše glavu u se.

— A gđe je ćaća?

— U gradu.

— A majka?

— Iza kuće.

Isti čas iziđe preda me mlada, ali slabašna žena, uvela lica, upalih očiju, u kojima je tinjao samoreni život. Pogleda me plaho, kao zatečena ptica.

— Otkud vi, gospodine?

— S puta.

— Svratila vas kiša?

— Da.

— Ogrijte se!

— Hoću.

I sjednem na trupić do djece.

— A kako živete?

— Slabo gospodine.

— Zašto?

— Sama sam s ovo dvoje djece... Muž je u gradu, bez posla... Sve moram ja..... Kuku meni!

Žena zagrca skupljenu slinu.

— O čemu živite?

— O šumi.

— Kako se zovete?

— Praljak Marta.

— Plaćate li travarinu?

— Jedan dinar.

Žena se sagnu da dohvati krljatak drva, ali kad navuče na glavu rubac, šmrcne suzu, koja se svâlja niz čuperak zamršene kose. Njena donja usna odbijala se od usta u trešnji tijela pomrzla od kiše.

— Nemojte još ići!

Ču se krhko lomiti ženin povik.

— Moram.

Pogledam je iz daljega, i vidih li dobro, rukavom košulje protre oči, koje zakloni rukom. Sad sam bio na čistu o njenom seljačkom zloudesu, koji je ogledao u ukočenom pogledu, koji je molio, bez riječi.

Otidoh raskvašenom ogorskom cestom, s nečim zatvorenim u sebi, što se javlja u čestici učešća, onda kad ga ne možemo da ukažemo.

Drugi dan bio sam u uredu. Ču se nespretno kucanje.

— Napred!

Vrata suho zaškripe, i na njima se ustavi lugar.

— Što je?

— Predao bi prijavu.

Uzmem obrazac.

— Koga javljate?

— Martu Praljak.

— Martu Praljak!!

— Da.

Zauzmem istraživ stav.

— Radi čega?

— Radi sječe drva.

— Kakovih drva?

— Hrastovih kolaca.

— Kada?

— Na Tominju.

— Nije li sjekla badnjak?

— Bit će... — presudno doreče lugar.

Hinio sam da pišem formalnu prijavu; isto tako uredničku ozbiljnost, kojom sam se unosio u oblasnu strogost primanja šumske prijave, i s te krute visine, zaključim;

— Dobro, dobro!..... Možete otići!

Lugar ode zadovoljan, što je udovoljeno njegovoj ličnoj sujeti.

A ja... sam ostao da bacam u moju košaru, među otpatke papira, nenapisanu prijavu protiv žene, bez badnjaka, koja mi je i kraj krajnje seljačke neimaštine, ipak darežljivo ponudila vatru — da joj odvratim ogrijev za ogrijev.

ZNAČENJE NARODNE NOŠNJE

Koliko je duboko i svestrano značenje naše pučke umjetnosti i narodne nošnje, može shvatiti samo onaj koji želi proučavanjem da uđe duboko u narodnu dušu. Gotovo čitava naša inteligencija otuđena je shvaćanju one duboke simbolike našeg narodnog vezilačkog blaga.

Uzmemo li vezivo djevojačko, tu se blistaju crvenila i modrine našeg južnog neba i mora; tu odsjeva mladost, veselje i radost života. Akoli je pak vezilja dirnuta bolom i tugom za mrtvim roditeljem, nema više boja one snage sunčane, već bljedila mjesečevog. Ako li je tuga dublja i bol jača te je golemo beznađe ovladalo veziljom tad nestane svijetla, nestane boja u dubokoj crnini gubi se vezelije. Gledao sam košulju jedne majke, koja bijaše izgubila jedinca sina i njezine kćeri koja izgubi brata.

Tu je bila čitava skala tuge, govorili su to vezovi i niansovano travno bojenje.

Ta majka gledaše moje liječničke pomoći tužeći mi se na tešku besanicu i veliku tugu za sinom i neznajući da sam njeno tugovanje pročitao na crnim križnim i bolnim ornamentima njezine sumorne košulje, na kojoj stajaše ispisana bol probdivenih noći u suzam i besanici. I ko što ta simbolika označuje stupanj tuge, putem jačeg i slabijeg sjaja, tako strivanje boja znači našu crninu.

Svaka seljakinja nije u stanju da si nakon jedne obiteljske nesreće izveze novu košulju ili pregaču; ona jednostavno sakrije blistavilo svog sadaka time da ga oblači naopako.

Čitav život naroda našega nosi tragove neke umjetničke osebine. Rođenje, krštenje, vjenčanje i smrt, sve, sve se izvršuje u znaku nekog posebnog shvaćanja umjetnosti.

Čobani i čobanice, nevjeste i djevojke, starice i starci, momci i ljudi tešu i vezu urezavaju i rade, u časovima slobodnim, rađe umjetničkih oblika, isto ko što kolo vode plesom, pjevaju ritmom, dozivaju se kantilenom, plaču u stihovima i nariču u pjesmi. Dosta je pogledati riznicu umjetničkog pučkog bogatstva, sabranog u splitskom etnografskom muzeju na Narodnom trgu da se čovjek osvjedoči o visokim odlikama naše narodne duše. Ako se kod svih naroda govori o obrtu, kod našeg se naroda mora govoriti o umjetničkom obrtu, jer sve što izlazi iz ruku i iz duše našeg plemena, sve je umjetnost, od poslovice do pjesme, od trule do sjedala, od kape do čarapa. Sadak, košulja, marama, terluci, okruga, pasovi, narnoci i ćilimi, pa pripašaji i tambure, puške i britve, žlice i stoci, kovčezi i posude, noževi i čaše, svirale i dude, frule i gusle, uskrsna jaja je rukorad, koljevke, privjesci, i nakiti svuda, svuda je zadah naše umjetničke tvorevine. Naša najveća nacionalnost su narodne tvorevine, u njima susrećete onu istu dušu koja je spjevala Hasanaginicu, Zidanje Skadra i Ženidbu Milić barjaktara.

Obične životne potrebštine urešene ukusom umjetnika odlikuju se praktičnošću noseći u sebi tragove nečega isključivo našega što mi narodnim zovemo. Za taj pojam naše nacijonalnosti nema posebnih oblika, to se samo može poglegledom osjećati u zasebne se oblike svrstati neda, jer osjećaj se neda modelirati, on je slobodan, individualan, neizmjeran kao misao.

Pogledate li ornamente starohrvatskih grobova u Kninskom hrvatskom muzeju urezane pred nekoliko stotina godina, pa ih usporedite sa današnjim ornamentima što se vide na ženskim košuljam i pregačam, čudom ćete se čuditi kako su ti umjetnički osjećaji srodni i ako nisu identični. To je ona nacijonalnost koja preživljuje stoljeća, to je tisućljetni život naroda.

I kad opažam umiranje i propadanje tih narodnih oblika čini mi se da propada jedna snažna strana naše narodne duše.

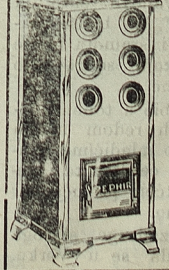
I ako je narod naš u svojoj ogromnoj većini nepismen u evropskom smislu riječi, on je pismeniji od svih kulturnijih naroda, jer njegova je pismenost umjetnička. Naši slijepci guslari su članovi narodne akademije besmrtnika, a biblioteka im je tradicija. Ta abstraktna biblioteka je živa, ona se poput suha potoka uzbubori i pretvori u rijeku da se razlije u more naroda svoga. Ta umjetnička pismenost koja živi kod nas u formi narodnog blaga nije jedina forma naše visoke narodne kulture, isto tako jaka i snažna je odlika narodne duše i na polju likovne umjetnosti i tekstilnog rukorada. Ta se pismenost ta umjetnost prenosi sa tkanine na drvo sa drva na kamen, s kamena na košulju na pregaču na uskrsna jaja i na sve što dirne ruka tog velikog umjetnika-naroda. To kulturno djelovanje narodno je potreba pučkoj duši, a u tomu je visoko značenje. Široko obzorje narodne misli kamo god popostane, ono se zadrži dodirom posvećena umjetnina, čega se dirne sve je umjetnica, sve je ljepota, sve je zadah nečega velikoga koga drugi nemaju, koji nijesu umjetnici od iskona.

Te odlike i to djelovanje naroda našega su prave slike pučkog osjećaja. Bojenje narodnih ornamenata ima neko posebno značenje. Svaki predjel karakterisan je po tonovima boja. Cjelokupni prvi dojam narodne nošnje kaže ti odakle je taj narodni čovjek. Tko više godina živi među narodom, gdje se isključivo nosi narodna nošnja taj će odmah znati rodno mjesto pojedinca, a da neće znati opisati ni razno bojenje ni kroj nošnje. Te boje i kroj kao da srastu sa predjelom i selom koji ga nosi. Značenje je narodne nošnje i narodnih umotvorina većinom estetičnost a često i praktičnost. Estetika pučke umjetnosti je istodobno i simbol narodnog karaktera i njegovih duševnih potreba. Koliko je ta narodnoumjetnička osebina našeg plemena isključivo naša, teško je opredijeliti, jer imamo mnogo sličnosti u ornamentici sa drugim slavenskim narodima.

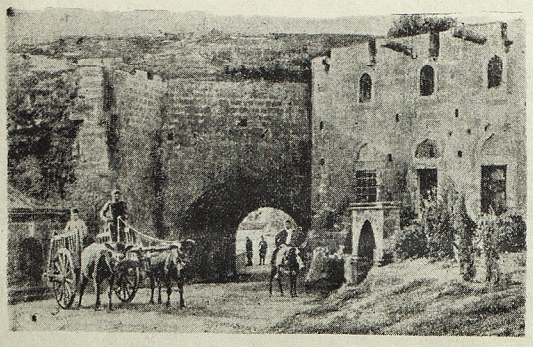
Zanimivo je pak da čitav ovaj narod koji govori našim jezikom, posjeduje skroz iste umjetnine i ornamentike sa reznatnom lokalnom razlikom u ornamentalnom stilizovanju i bojenju uresa.

Sav taj vanjski ures naših ljudi, naših žena i naših djevojaka, koji blistaju uresom hramova i spomenika, dižu našeg čovjeka do njegovog dostojanstva i pripravljaju strano oko da pod tim sjajem uresa vidi dušu plemena i naroda umjetnika. Ali nažalost te ljepote koje pišu djevojačke igle na košuljam i maramam, počimlju da ginu pa u tomu vidim tragiku gubitka nečega što nebi smjelo izčeznuti, jer po đeli netragom naš narodni rukorad, naš će narod izgubiti najprostranije polje svog pučkog umjetničkog osjećanja.

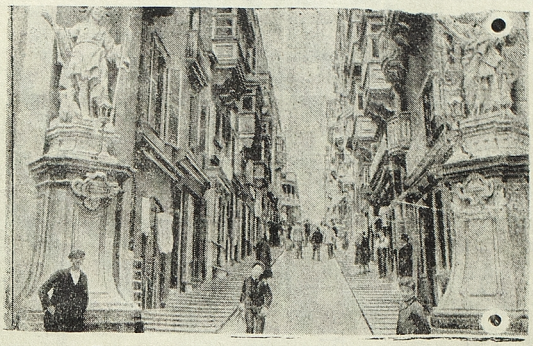
Dr. F. D. Marušić

Trgovina željezne robe
IVAN RELJA i DRUG - Šibenik

Bogat izbor raznih nožića za brijanje.
Skladište i samoprodaja šte dnjaka „Eva“ za koje jamčimo za svaki komad.
Prodaja peći „ZEPHIR“ i ostalih vrsta peći.
Cijene umjerene.

Gibraltar-Malta-Cipar

Stare utvrde u Famagusti na Kipru

Jedna od mnogih terasiranih ulica na Malti

Na potezu Gibraltar — Malta — Cipar leži životna arterija engleske imperije, koja veže matičnu zemlju — Veliku Britaniju sa njezinim kolonijama na istoku — osobito sa Indijom.

Tu imamo prije svega Gibraltar t. j. 5 km dugu i 1 km široku pećinu, koja se diže 400 m visoko nad razinom mora. Od preko 150 godina na njoj su engleski topovi. Već stari Rimljani su ovdje imali koloniju. U španjolskom nasljedstvenom ratu zauzeli su ovu pećinu engleski i holandeški vojnici. Tako je sada Engleska već preko 150 godina gospodarica te pećine, koja dijaše svjedok najvećeg engleskog triumfa, naime bitke kod Trafalgara, u kojoj je Nelson zadao smrtni udarac francuskoj vlasti na moru kod rta Trafalgara. Kad je Engleska preuzela Gibraltar, dobila je ključ sredozemnog mora, Sa izgradnjom kanala — Suez g. 1869 postaje Gibraltar vratima Engleske za Indiju. Danas je najjača pomorska tvrđava svijeta, na oko dimovska gola pećina obrasla kakusima i papratima. Ovo brdo ima mnogo prirodnih, a još više vještačkih špilja, u kojima se nalaze sakrivene artilerijske baterije. Topovi sa dugim cjevima najtežeg kalibra brane ne samo voljeni put već savladavaju zapadnu i istočnu stranu mora do 60 km udaljenosti. Na zapadnoj strani te pećine leži grad Gibraltar. Za slučaj opsjedanja moglo bi se čitavo stanovništvo grada (20.000 civilnih stanovnika) sakriti u podzemnim prostorijama te pećine. Duboko u unutrašnjosti brda nalaze se skladišta municije — dostatne za više godina. Potrošnja vode osigurana je velikim cisternama za kišnicu u slučaju rata. U mirno doba kovađa se voda iz unutrašnjosti kona vodovodnim napravama. Sve je uređeno za vojničke potrebe. Stranci podležu stalnoj ali nenapadnoj kontroli. Najvažnije se razvija krišom: ništa ne vidiš, ali osjetiš, da se sve ovo može u nekoliko minuta promjeniti u vulkanski pakao.

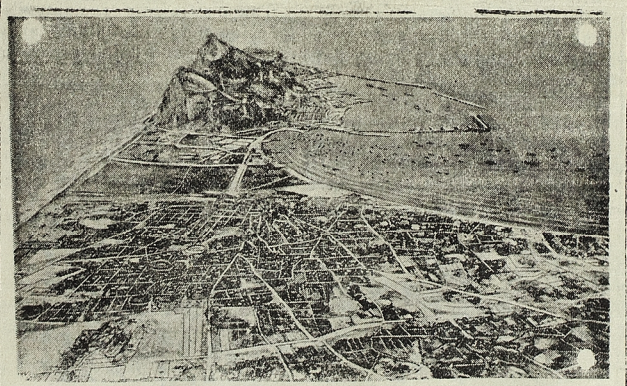
Kao dvije ogromne klješte idu gatovi u more sa zidanom pregradom ostavljajući samo dva uska ulaza za brodove. Danas su i ulazi zatvoreni čeličnom mrežom. Stalna posada od 3.500 vojnika čuva tu najmanju, ali najvažniju koloniju engleske krune. Sa kopnom je ta kolonija povezana samo uskim pojasom nasipa. Taj je pojas neutralan — služi kao zaštitna zona. Gibraltar je tako donekle umjetno ostrvo.

Druga otporna tačka Engleske u sredozemnom moru jest Malta — pećinska tvrđava. Samo 90 km leži taj otok od sicilijanske obale i 330 km ima od njega do Tripolisa. Tko je u posjedu toga otoka, taj je gospodar sredozemnog mora. Malta je središte već hiljadugodišnjeg boja. U najstarije vrijeme bila je kolonija Fenicije, onda Kartage, Vandala, istočnih Gota i Bizantije. Poslije 100 god. arapljanskog gospodstva zauzeli su Maltu Normani. God. 1530 nudio je Karlo V taj otok kućnom redu Joanita, koji se od onda prozvao malteškim redom. Pod velikim meštrom La Valette, po kome se kasnije nazvao glavni grad otoka, obranio je taj red u hrabrom boju sa Turcima prilaz k otoku. Njegova golema strateška važnost dražila je i Napoleona, koji je taj otok oteo malteškom redu izdajničkim putem. To je bila prva pobjeda, koju je izvojštio svojom mornaricom. Nelson je stigao prekasno te se ograničio samo na blokadu otoka. Kad se je Napoleon nalazio u nezgodnoj političkoj situaciji, osvojio ga je Nelson za Englesku. Po višegodišnjim mirovnim pogađanjima i ugovorima po kojima je zaključena čak i ponovna predaja otoka, prešla je Malta g. 1814 u konačni posjed Engleza te je ostala do dana današnjeg. Što se fortifikacije tiče ne zaostaje mnogo za Gibraltarom. U terasama sagrađen leži grad La Valetta. Na nebrojenim stepenicama, kojima se penješ u vis skitaju se crno—šarene koze. Jezik domaćina je mješavina talijanskog i arapskog jezika. Na selima vlada najveće siromaštvo. Pristanište grada La Valetta služi većim djelom kao sidrište engleske sredozemne flote. Raštrgana obala obasuta je baterijama. Strogo se pazi na promet stranih brodova. Posada od 10.000 momaka čuva u mirno doba sigurnost otoka Malte.

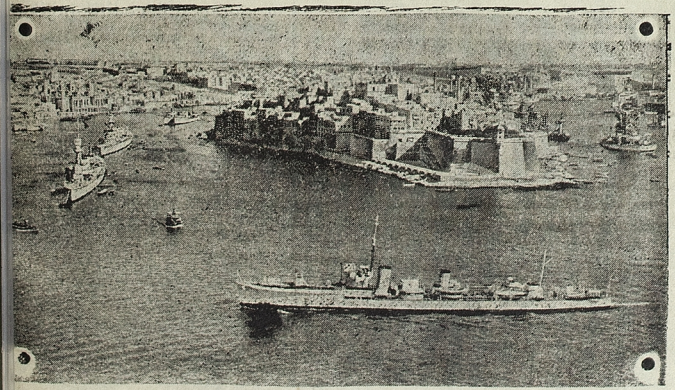
Treće je oporište Engleske — *Cipar*. Po početku svjetskoga rata Engleska je inkorporirala taj otok svojim kolonijama — protivu volje grčkog stanovništa, koje sačinjava $^4/_5$ svih stanovnika. Ovaj otok učvršćiva poziciju Engleske također i u istočnom djelu sredozemnoga mora te usavršava stratešku liniju Gibraltar — Malta — Cipar. Ali ovaj otok ima i veliku privrednu važnost, jer se na njemu nalaze bogata ležišta azbesta i bakra.

Gibraltar — Malta — Cipar u produženju Suez—Aden jesu životna linija jedne svjetske imperije, koja ima svoju najjaču snagu u bajoslovnoj i bogatoj Indiji. Na toj liniji leži sudbina Engleske, koja je do nedavna još bila neosporena gospodarice toga velevažnog prometnog puta iz Evrope u Indiju. Na njoj se predu čelične niti budućnosti dvaju velikih država — suparnica na sredozemnom moru: Engleske i Italije.

prev. Inž. E. Bratuš

Pećine Gibraltara iz ptičje perspektive.
Na desnoj velikanski pomoli sa pregradom.

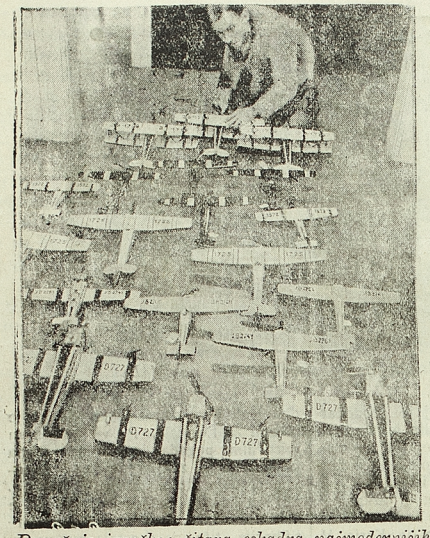
Pogled na La Valettu, glavni grad Malte.

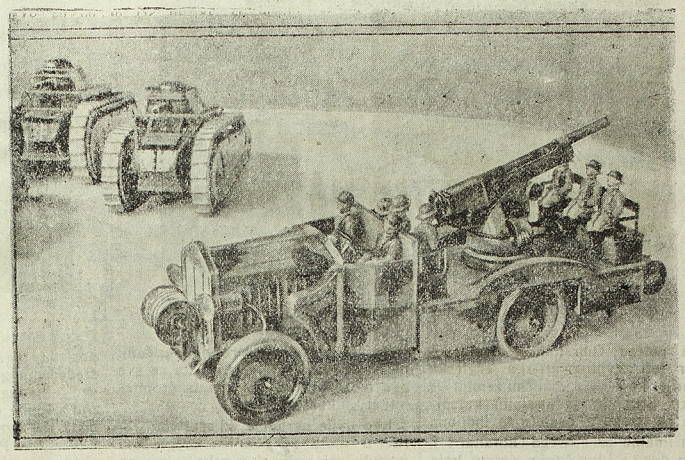
Tipična slika na Malti:
Koza ima u golemoj količini. Ove imaju brnjicu, da ne bi brstenjem mogle oštetiti kulturne nasade

TISKARA E. VITALIANI I SIN
svim klijentima čestita Sretan Božić!

Čime se igraju danas naša djeca?

Današnje igračke: čitava eskadra najmodernijih prometnih aeroplana svih tipova

Najnovije na tržištu igračaka: Tankovi i autoavijonski top.

Igračke i Božić! To su dva narazdružljiva pojma, kod kojih svako dječje srce jače kuca i koji na mladim licima izaziva onaj izražaj pun očekivanja, kojega ima samo dijete, kojemu je život vazda nešto novo, neshvatljivo čudo. Kad prodjemo u božićno vrijeme gradom, vidimo pred izlozima dućana igračaka jato razdragane djece, koja najvećom pažnjom posmatraju stvari, koje su izložene za prodaju. Ali ne samo djeca već i odrasli se dive ljepoti i bogatstvu tih šarenih izloga. Odrasli čovjek je iznenaden nad malim čudovištima industrije igračaka. Ništa ne manjka, začuđenjem se gledaju liliputanski modeli najnovijih tekovina industrije i tehnike. Tako i treba da bude, jer dijete traži to, u čemu odsjeva život odraslih. Dijete se ne igra nego za njega je to, što odrasli zovemo igrom, rad, zaposlenje, ozbiljan posao.

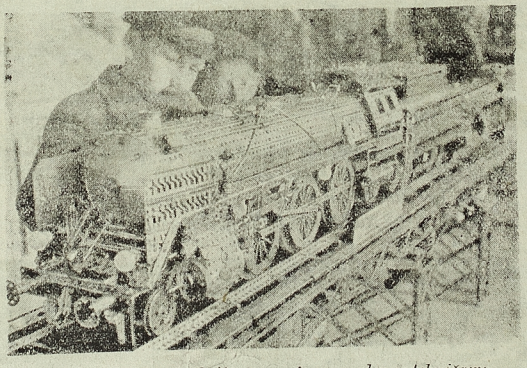
Ali da je igračka prilagođena životu, onda treba naravski da slijedi svakom pokretu života, da ispuni svoju svrhu. Ako promatramo razvitak igračke u toku vremena, to možemo doista opažati, da su razna vremena imale ne mali uticaj na industriju igračaka. To se osobito vidi ako slijedimo povjest malih vojnika iz Kositra. U predratno vrjeme bili su najvažnija igračka dječaka i to već puna dva stoljeća. S njima je zračila u malome dečku ljubav ka vojništvu. Poslije rata bila je parola: mir i izmirenje za svaku cjenu, čak je bilo sramotno, kupiti svome djetetu vojnike za igračku. To shvaćanje nije ostalo bez utica ja na industriju igračaka te je hrabri mali vojnik sve to više isčezavao među igračkama djece. U najnovije vrijeme pak pod uticajem sadašnjeg napetog i nemirnog vrjemena pojavio se opet vojnik među igračkama a uz njega i sav moderni ratni pribor kao: topovi, autoavijonski topovi najnovijeg modela, aeroplani, tankovi, podmornice i sve tehničke sprave koje prate današnju vojsku.

Također imadu i najnovije tečevine moderne tehnike svoj uticaj na industriju igračaka. Ako se prije zadovoljilo dijete sa lutkom, koja zatvara oči, il sa kutijom vojnika današnja djeca traže već najmanje že ljeznicu po mogućnosti sa ele ktričkim pogonom. Njezina j lokomotiva već mali kolos, koj povuče za sobom moderni ek spresni vlak. U istinu pod pa rom ide voz po malim šinam mimo kolodvora, sela, propi suih optičkih signala — do cilj po volji maloga vlakovodje.

Osim tih igračaka imade mnoštvo ovakvih, koje imaj svrhu, da se probudi u djetet djelatnost mišljenja, tako: ku tije sa konstrukcijskim građe vnim materijalom, elektrotehni čkim priborom, sa sastavnim djelovima radio aparata te ku tije za fizikalne i kemične ek sperimente. Sve te igračke sl jede današnjim modernim za htjevima te se mogu iz nji sastaviti strojeve, lokomotiv zrakoplovi, aeroplani te sve on naprave u čijem se znaku ra zvija naš današnji život. Tak imade nepregledna raznolikos iz radionice Božića. Često s je morao prilagoditi prilikam u toku decenija, ali danas j nepogriješiv u izboru, koji mož da pruža razonodu, veselje zabavu našoj djeci.

Preveo Ing. E. B.

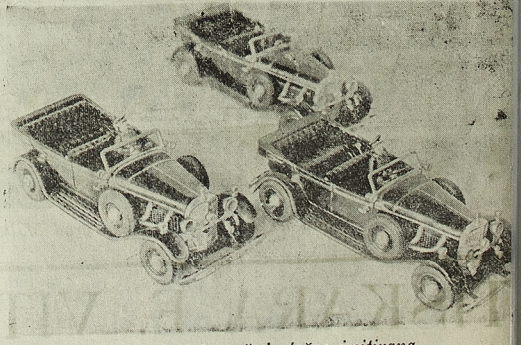
Sav kancelarijski papir i tiskanice dobivate u Tiskari E. Vitaliani i Sin — Sibenik

Ormari za konstrukcije omogućava malome tehničaru gradnju najmodernijih džinova tehnike.

I vojnici rada su zastupani.

Kola „Führera" je tačno imitirana.

U ŠKOLI PROŠLOSTI

Historija magistra vitae

Događaji, koji su se zbili ispred nas, spadaju u prošlost, ali to ne znači u muzej starina koji se lako zaboravlja. Sve ono što se zbilo ispred nas može se zbiti i iza nas. Prošlost i budućnost jesu dva povezana pojma, dva razdoblja vremena upućena jedno na drugo, koja se u historiji čovječanstva izmiječnjuju; zato se i kaže, da se historija obnavlja. Što je jednoć bilo može opet da bude. Nije bez razloga rimski mudrac označio historiju učiteljicom života: *historija magistra vitae*. Treba proučavati prošlost, uzeti u obzir sadašnjost a da se predvidi i utvrdi bolja budućnost. U tomu je prošlost škola. Mi smo Hrvati, prije nego smo stupili u državnu zajednicu Jugoslaviju sa ostalom jednokrvnom braćom, mogli mnogo nauka crpsti u toj školi prošlosti, te smo sa sigurnošću mogli položiti ispit zrelosti iza 17 godina samostalnog narodnog života. Komparativno promatranje naših političkih prilika, kako nam je bilo u robovanju pod tudjinskim jarmom napram sadanjem životu u slobodi, imajući u vidu bolju budućnost u konsolidaciji i uzajamnosti svih Slavena, osobito onih na jugu Evrope, jest pravi i zdravi temelj ozbiljnog proučavanja političkog problema u našoj zemlji. Ne smije se smetnuti s uma, da smo mi tek u prvoj etapi našeg političkog izgradjivanja. Strožerna unitarna državna misao, utvrdjena proglasom 1 decembra 1918, označena kraljevina manifestom 6 januara 1929 traži svoje proširanja na Balkanu. Od Jadranskog mora do Crnoga mora" bila je pred 100 godina lozinka naših starih Iliraca, prvih narodnih preporoditelja, pod istim geslom treba da vojuju danas svi dobromisleći Jugoslaveni, koji bistro gledaju u budućnost svoga naroda. Bez čvrstog jedinstva na domaćem pragu ne možemo da tražimo čvrste veze sa bližnjom braćom slavenske krvi na jugu, a još manje sa slavenskom braćom na sjeveru Europe.

Svako cjepkanje ili drmanje sa tom državnom jedinicom odaje našu slabost, našu političku nezrelost. U vrtlogu burnih događaja, štono se zbivaju na pozornici svijeta, zahvatili nas vihor i zateče razdvojene, mi postajemo, kako jadikuje pjesnik s Lovćena, „jedna slamka medju vihorove". Nestade nas sa lica zemlje. Mjesto današnje slobode bit ćemo osudjeni na robovanje.

Historija nas uči, da je naš narod u prošlosti imao slavnih epoha i sjajnih lica visoke vladarske sposobnosti, ali nas isiodobno uči i ovu nepobitnu istinu, netom su pojedina plemena, kaste, vlastela ili ljudi pohlepnici za vlašću počeli razdvajati narod, sve su te lijepe odlike izgubile, samostalnost cjelokupne države bila je ugrožena a susjedni dušmanin vrebao je zgodan čas da iskoristi našu neslogu i podvrgne nas pod jaram, da budemo dobre sluge drugome kada neznamo da budemo sebi dobri gospodari.

Ne obnavlja li se i danas perspektiva pred našim očima. Nekoje žalosne pojave na našem političkom horizontu u zadnje doba nameću nam dužnost, da se obazremo malko na stranputicu, kojom je zašla naša politika, da malko razmišljamo o našoj prošlosti, gdje smo bili, o sadašnjosti, koju treba da izgradjujemo a ne rušimo, pa da bacimo bistar pogled u bududnost i tužnu sudbinu koja nas može zaletiti, ne nadje li nas ujedinjene i jake.

Neka nam je uvijek na pameti, da mi nismo sami na kugli zemaljskoj već da ima u neposrednoj blizini i drugih naroda većega kalibra, koji računaju na našu slučajnu razdvojenost, a da jednog dana postanemo plijenom njihovih okupatornih težnja i teritorijalnih ekspanzija.

Historija ne laže. Ono što se danas dogadja na istočnoj obali Afrike, ko jamči, da se u nedalekoj budućnost ne može da dogodi i na istočnoj obali Jadrana? Zar su politički naši ljudi toliko naivni, da mogu vjerovati u stabilnost privatnog sporazuma 5 januara o. g. izmedju Mussolina i Lavala ili u odveć ljubezne izjave grofa Viole, talijanskog ministra poslanika na našem Dvoru u Beogradu. Politika se ne vodi sentimentom nego razborom i računom. Program talijanskog ducea: *„ili se propagirati ili eksplodirati"* i danas je na potpunoj snazi italijanske politike. Ono što je ovih dana javio pjesnik D'Anunzio prigodom pošiljke zlatnih predmeta nisu riječi bačene u vjetar. Njemu je Jadran i *„mare nostrum"* još uvijek u pameti.

Svi nam ovi znakovi nameću veliku opreznost pri sredjivanju unutarnjih odnošaja u Jugoslaviji, da ne vodimo vodu na tudji mlin ili da podražujemo jači apetit onoga, koji hoće da nas jednoga dana proguta. Današnja podvojenost i trzavice u shvaćanju političkog problema sredenosti u Jugoslaviji sliče nas na onu Tacitovu besjedu: *singuli pugnant, universi vincuntur* (pojedini propadaju, cjelina se bori). Dočim mudre riječi blagopokojnog Kralja Ujedinitelja Aleksandra pozivlju nas da čuvamo jedinstvo narodno i **cjelinu** državnu, to je, veli On u proglasu 6 januara 1929, najviši cilj Moje Vladavine, a to mora biti i najveći zakon za Mene i za svakoga".

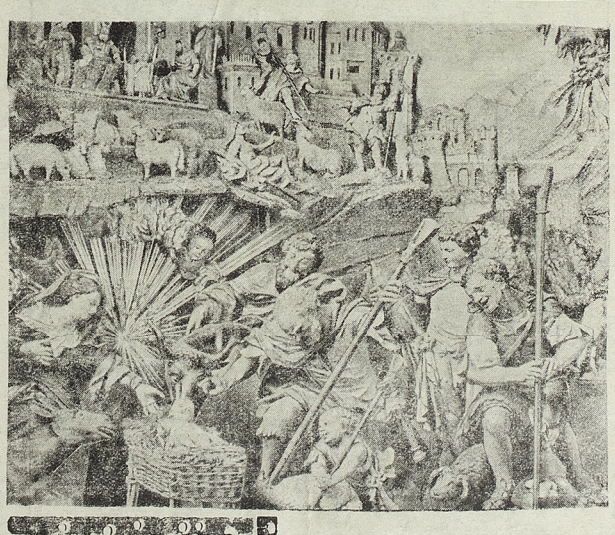
Nedavna prošlost čisto i bistro nas uči, koliko moramo biti oprezni u prosudjivanju političkih prilika osobito na ovoj izloženoj točki Jadrana. Neka nas poduči žalosna historija Zadra. Proti svim zakonima etnografije, geografije i historije Zadar, koji nema nikakove srodnosti ni teritrojalnog kontinuiteta sa talijanskim elementom, bio je otrgnut od matere zemlje Jugoslavije i dodijeljne rapalskim ugovorom susjednoj Italiji samo za to što je gradska općina bila tada u talijanskim rukama narodnih ljudi, a jedini Zadar — tobože glavni grad Dalmacije, činio je iznimku bio je u talijanskim rukama. Dakle glava u suprotnosti sa čitavim tijelom. Nešto skroz neprirodna. Hotjelo se je doskočiti toj anomaliji. Akcija se je pokrenula, ali nije uspjela. Ko je tomu kriv? Mi, naša nesloga.

Kriva je god. 1879 podvojenost Srba i Hrvata, kada je pri izboru nar. zastupnika za tadašnje carevinsko vijeće u Beču bio izabran talijanaš autonomaš Dr. Ivanić; kriva je god. 1903, u kojoj nije se mogao postignuti sporazum izmedju dva pravaša prvaka, nar. poslanika, da zauzmu mjesto na Zemaljskom Odboru u Zadru, da okupe narodne redove i zadarsku općinu dovedu u kolo drugih narodnih općina; kriva je i god. 1908, u kojoj su se obavili općinski izbori u tomu gradu i kada je bila zajamčena pobjeda bratske narodne stranke, ali naši se ljudi nisu mogli složiti, hoće li da bude novi načelnik „narodnjak" ili „pravaš" — I dok su se oni prepirali, došao je opet Zadar u talijanske ruke. U tom svojstvu dočekao je svjetski rat 1914 god, dočekao je 1920 god. rapalski ugovor na temelju kojega bio je pripojen Italiji. — Da je bilo bratske sloge i političke uvidjavnosti 1908 godine, te da je zadarska općina bila u narodnim rukama, nema sumnje da bi se god. 1920 bio sklopio ugovor u Rapalu uz druge uvjete. —

Ovaj dogadjaj iz nedavne prošlosti u našoj neposrednoj blizini daje nam dosta pouke da trijezvenije mislimo, govorimo i pišemo o sredjivanju naše države. Historija je dobra škola, ali mi smo na žalost, u toj školi loši učenici. —

Split pred Božič 1935.

Frano Ivanišević

Detalj djela Tadeja Stamela poznatog kipara iz 18 stoljeća

Prodaje se nova vrlo solidno zidana jednokatnica sa 2 stana i vrtom u Varošu, nedaleko od nove gimnazije. Uslovi i cijena vrlo povoljni. Adresa u uredništvu.

Za 20 Dinara dobivate u Tiskari E Vitaliani i Sin — Sibenik 10 kg. dobrog novinskog papira za omotovanje.

Staklene okvire

(ramove) rabljene za djeljenje prostorija ili slično u staklu traži se.

„CETINA"

— — **Najveća Jugoslavenska tvornica tjestenine i keksa na električni pogon u Omišu** — —

POSLOVNICA U SPLITU

Produkti ove tvornice priznati su kao najbolji.

Tražite cijenike! **Tražite ilustr. kataloge!**

Jugoslavenska ideja u Dalmaciji 1870 g.

Ilirski pokret u Hrvatskoj odjeknuo je nakon kratka vremena i Dalmaciji, gdje se je, naročito poslije 1848 g. svijest počela buditi, da poslije nekoliko godina naročitim zamahom izvojšti pobjedu nad tuđinštinom, koja je u tom dijelu naše otadžbine vladala, poduprta u prvom redu politikom ondašnjeg Beča.

God. 1870. vrlo je znamenita u tom pogledu, tim više što je godinu ranije spreman poznati ustanak seljaka u Krivošijama protiv zakona o domobranstvu, koji je bio donesen u bečkom Carev. vijeću 5. decembra 1868. Značajno je, da su Krivošijci između ostaloga tražili, da se pri odijevanju domobranaca ima uzeti u obzir njihova *narodna* nošnja.

Krivošijski je ustanak srušio ondašnjeg dalm. namjesnika Wagnera. Upravu je Dalmacije privremeno dobio dvorski savjetnik Josip bar. Fluck, a zapovjednikom cijele vojske u Dalmaciji imenovan je general Gavro bar. Rodić (sin poštara u Vrginmostu). Rodiću je uspjelo, da 15 januara 1870. sklopi u Knezlacu povoljan mir s krivošiškim ustašama.

Ova okolnost i mnoge druge u vezi s buđenjem národne svijesti kod Slavena u Austriji uopće, a napose u južnom njenom dijelu, uvjerile su Giskru ondašnjeg ministra unutrašnjih poslova u Hasnerovoj vladi, da se već ne može dalje voditi otvorena politika zatiranja Slavena. Sa svim tim počeo je opći slavenski bojkot bečkog Carev. vijeća. Uza sav t. zv. „Nothwahlgesetz", što ga je Giskra smislio ne bi li carev. vijeće osposobio za rad, ono je ipak postalo za to nesposobno za glasovanja, jer je od 203 zastupnika spalo na 129, kad su 31. marta 1870. istupili Poljaci i još neki autonomisti, među njima i Stefan Ljubiša iz Dalmacije. Hasner je morao demisionirati. Sastav ministarstva bio povjeren grofu Potockomu, u čijoj je vladi Giskru zamjenio grof Taaffe.

Svi Slaveni primiše novo ministarstvo simpatično u nádi, da će nestati dotadanjih nepravda i borba za golo očuvanje narodnih osebina. Taaffe je 22 maja 1870. raspustio sve pokrajinske sabore osim češkoga. Bečki dopisnik „Nazionala" (Narod. Lista u Zadru) javlja málo za tim, kako je Taaffe odlučio, da se politički izbori u Dalmaciji imaju izvršiti posve slobodno i bez ikakva uplitanja od strane činovnika. „Nazionale" i „Narodni List" doniješe 11. juna 1870. izborni proglas *narodne* stranke, pod kojim su potpisani kao članovi izbornog odbora: Dr. Miho Klaić, Ivan Vranković, pop Ivan Danilo, Josip pl. Fontana, Dr. Lovro Monti, Ante Šupuk, Krsto Kulišić, Dr. Vjekoslav Moretti, Dr. Jakov Cega, Jerolim pl. Cambi, Ds. Lovro Matić, Dr. Ante Tripalo, Rafo i Đuro pl. Vojnović.

Vanjske su općine birale 4. jula 1870. Samo pritiskom državnih organa pobijediše Luigi Lapenna i M. Gligo u izbor. kotaru, koji su sastavljale općine na otocima Braču, Hvaru i Visu. Opće je začuđenje pobudila bila vijest, da je autonomaš Dr. I. Radonili izabran u Cavtatu, biralištu vajskih općina kotara dubrovačkoga. Preostalih 17 mandata u vanjskim općinama postigla je narodna stranka. Izabrani su ovi njeni kandidati: Dr. Josip Paštrović i Dr. Josip Antonietti u izbor. kotaru *zadarskom*, Jerotej Kovačević u benkovačkom, Dr. Lovro Monti, Ivan Vranković i Krsto Kulišić u drniškom, župnik Josip Raimondi i Ante Šupuk u šibeničkom, Ivan Dešković i pop Ivan Danilo u splitskom, Mihovio Pavlinović u imotskom, Kažimir Ljubić u vrgoračkom, Roko Arneri u korčulanskom, Dr. Kosta Vojnović i Štefan Ljubiša u bokeljskom, a Dr. Miško Klaić i Dr. Ante Tripalo u sinjskom kotaru.

U kuriji gradske i trgovačko-obrtničkih komora, gdje su izbori izvršeni 7. jula iste godine, autonomaši su postigli 6, a narodnjaci 5 mandata. Izabrani su: Dr. Josip Fontana u gradu Šibeniku, prof. Petar Budmani u Dubrovniku, V. Luković u Kotoru, a Dr. A. Bersa u zadarskoj, Dr. Pero Čingrija u dubrovačkoj trgovačkoj komori

Kurija dalmatinskih veleposjednika birala je 9 jula. Tu su od 10 mandata narodnjaci postigli 3. Izabrani su: Rafo Knez Pucić i Dr. Miho Klaić u dubrovačkom, a Đuro Vojnović u kotarskom izbor. kotaru.

Cijeli se je narod naš u Dalmaciji i van nje obradovao, kad je doznao, da je narodna stranka za ovih izbora dobila 25, a autonomaši 16 mandata. Baš nakon tih izbora imenovan je odmah podmaršal Rodić dalm. namjesnikom (22 augusta 1870)

Pri verifikaciji izbora broj se je autonomaša u dalmat. saboru smanjio od 16 na 9, a broj zastupnika narodne stranke povisio od 25 na 28.

U prvom zasjedanju novog sabora Dr. Miho Klaić pročitao je nacrt adrese na kralja. Kad je sabor tu adresu primio, pristupilo se biranju peterice delegata na carev. vijeće. Je dnoglasno su izabrani: Dr. Josip Antonetti, pop Ivan Danilo, prof. Petar Budmani, Stefan Ljubiša i Đuro Vojnović.

Tako se je 1870. g. razvila bila politička djelatnost u Dalmaciji, kojoj je smjer i značaj davala u glavnome i deja sjedinjenja Dalmacije s Hrvatskom i Slavonijom. To je bila ona etapa narodne politike u Dalmaciji, koja je mogla da bude provađana legitimistički, ali je u svijesti naroda, naročito u svijesti onih, koji su bili predvodnici te velike i znamenite narodne borbe bila već duboko uvriježena dužnost, da se ta borba u svojoj bitnosti nema ograničavati na samo sjedinjenje s Hrvatskom, već da joj je svrha pridonijeti sve i jednom višem, širem narodno političkom cilju u skladu s idejom okupljanja svih južnih Slavena, što je bilo u misli i u zadatku i samog ilirskog pokreta. Jugoslavenska ideja bila je neosporno već tada gajena i postavljena kao krajni cilj jedne opće narodne težnje na cijelom slavenskom jugu.

God. 1870 u tom je pogledu naročito značajna. Pruski uspjesi u ratu izmedju Francuske i Njemačke te godine izazvali su u austrijskih Slavena bojazan, da bi mogli opet osjetiti oštrinu i težinu pruskog tlaka, a najviše su se toga bojali upravo južni Slaveni u ondašnjoj Austro Ugarskoj. Radi toga baš te godine i konstatujemo u političkim analima pojave i događaje, koji znače velik preokret, očit prelaz iz uske regionalne ili lokalne hrvatske ili slovenačke politike u širu jugoslavensku koncepciju. Tad se je najizrazitije ispoljio upliv Strosmajera i njegovih saradnika.

U „Spominik" Dr Josipa Vošnjaka čitamo u III dijelu na str. 158 ovu kratku biljesku: „U Ljubljani je 1 decembra 1870 g. bio sastanak *slovenačkih, hrvatskih i srpskih* rodoljuba koji su ponovno izradili skupni program *jugoslovenske sveze.*"

Ta bilješka ne bi bila skoro razumljena, kad ne bismo znali za opširnije obavijesti, koje su s njom u vezi objelodanjene u ondašnjim našim časopisima kao n. pr. u Bleiweisovim „Novicama" od 7 decembra 1870 i u „Slovenskom Narodu" od 6 decembra 1870. Oba ta lista, naime, javljaju, da je nešto prije tog ljubljanskog sastanka održana posebna konferencija slovenačkih, hrvatskih i srpskih rodoljuba u Sisku. Pri tome oba lista spominju „izreku" — tako oni zovu rezoluciju — prihvaćenu na ljubljanskom sastanku, koji je održan prigodom generalne sjednice „Matice Slovenske", na koju da su „pored raznih odličnih Matičnih članova iz Štajerske, Goričke i Kranjske, pristupili i mnogi rodoljubi iz Hrvatske, Slavonije, Vojne Krajine, *Dalmacije*, Srpske Vojvodine i Rijeke, mjerodavni po svom političkom položaju, zvaniu i imanju itd." Rezoluciju („izreku") objavile su „Novice" u staroj Bleiweisovoj slovenštini, a „Slovenski Narod" u „mladoslovenštini.

Ta rezolucija, pri sastavu koje je, kako vidismo, sudjelovala i *Dalmacija*, glasi:

1. *Edinstvo južnih Slovanov*, začeto ob postanku naroda, je ostalo skozi vse veke svetovnih dogodkov neprenehoma živo v narodnom čuvstvu in se javlja proti drugim narodom v *edinstvu* jezika.

2. Južni Slovani, keteri pod različnim imenom Slovenci, Hrvatov in Srbov žive v deželak monarhije habsburške, čutijo dandanas enake narodne potrebe. Da se tem zadovolji in tako zgotovi narodni obstoji, *zedinjavaju oni* vse svoje moralne in materijalne moči ter ih hočejo upotrebovati za *svoje edinstvo* na književnom, gospodarskem i političnem polje.

3. To svojo odločbo naznanjajo državnikom monarhije habsburške in vsem drugim narodom, kateri žive v isti državi, da izvedo, kako hočejo južni Slovani na vskaki postavni način delati *za uresničenje svojega edinstva* v navedenom smislu za svojo korist in pravico, nikomur pa v škodo in krivico

4. Južni Slovani v habsburški monarhiji bodo osnovali svoje delovanje tudi na to, kako bi pomagali zadovoljiti v jednakih potreba *svojim bratom onkraj meje, s katerimi so jednake narodnosti.*

5. Doseganje svojega namena naslanjajo južni Slovani v habsburški monarhiji posebno na društva in skupščine, na zbore in časopise, da *vsak pomaga* kakor, kadar in kjer bode za to prilika.

6. Za obvarovanje skupne koristi bodo vsi južni Slovani monarhije habsburške sporazumni v vsakem vprašanju, katero se tiče njihovih posebnih zadev.

Ljubljansko „Jutro" donoseći ovu rezoluciju opaža, kako se nije čuditi, što se ta jugoslavenska deklaracija iz 1870 god. ograničuje na habsburšku monarhiju, jer su tada prilike na to silile. Dosta je navesti, da se ni majska deklaracija iz 1917 god. nije mogla drukčije ispoljiti, sve da je tada slom centralnih sila i raspad Austro-Ugarske bio neminovan.

U jednakom smislu jugoslavenstva pisali su povodom te rezolucije ondašnji listovi „Zatočnik" u Sisku, „Narodni List" u Zadru i dr.

Strossmayer, kojemu je iz Ljubljane onda upravljena pozdravna brzojavka, odgovorio je: „Bratska sloga budi vam zalog Božjega blagoslova!"

O toj konferenciji jugoslavenskih rodoljuba pisali su istovremeno i češki listovi, najopširnije praški „Narodni Listy", gdje je rečeno: „Sastali su se u Sisku i u Ljubljani odlični narodnjaci svih jugoslavenskih plemena u habsburškoj monarhiji, da bi u nazočju važnih evropskih događaja, koji bi mogli u svojim posljedicama da budu u znaku grožnje i sile protiv austrijskih Slavena, stvorili odluku da u duševnoj i djelatnoj obrani rade na narodnom i političkom sjedinjenju svih Jugoslavena".

Kako rekosmo, na toj su se konferenciji karakterističnoj za ono i susljedno doba, našli i rodoljubi iz Dalmacije, najevidentniji znak, da je već u ono vrijeme u tom dijelu naše otadžbine i naroda jugoslavenska ideja bila već intelektualna, državna svojina odabranih političkih pobornika, koji su bili čisti, autentični pretstavnici dotičnog naroda, — onog naroda, koji je 1918. g. u času sloma Austro-Ugarske iz punih grudiju i gromkim glasom klicao zanosno i sav srećan: *Živila Jugoslavija.*"

Zagreb, decembra 1935.

Dinko Sirovica.

Gore levo: *Dolazak grčkog kralja Djordja u Atenu nakon dugogodišnjeg izgnanstva u Londonu.* Gore desno: *Engleski kralj Gjorđje V. proslavio je, uz učešće čitavog naroda, 25 godišnjicu svoje vladavine.* U sredini od lava na desno: *Poljska je nacija pretrpila veliki gubitak smrću maršala Pilsudskog, koji je pokopan u Wavelskom dvorcu u Krakovu. — U zaristu političkih događaja stoji talijansko abesinski rat, kojeg talijani vode pomoću najmodernijih tehničkih tvorevina. — Strah pred sankcijama prisilio je Italiju da se opskrbi gvožđem, preradivši čak željezne rešetke u oružje.* Dole levo: *Katastrofalan potres na otoku Formosa prouzročio je na tisuće žrtava.* Dole desno: *Vladine trupe provaljuju u jednu od komunista zauzetu zgradu, za vrijeme velikih komunističkih nereda u Braziliji.*

Sretan Božić

čestita svim svojim cij .mušterijama i prijateljima :

Božidar Bakotić
Šibenik

ZLATARSKA RADNJA
Ante Fantulin - šibenik
Veliki izbor dragocjenih predmeta. Narodne dalmatinske izrade u zlatu srebru. Darovi za svaku prigodu.

Braća Ujadica-Grbešić
ŠIBENIK
Tvornica sapuna „Slavija"
Veletrgovina žitarica
Tangarija

Knjižara i papirnica
Bojanić i Grabovac, Split
Filijala Šibenik
Veliki izbor božićnog nakita i dopisne karte

ALEKSANDAR ANWEILER
trgovina koža, cipela i šport. predmeta
ŠIBENIK (ulica Kralja Tomislava 4)
Veliki izbor svih vrsta cipela

Mehanička radiona
Elektro-autogensko varenje
Josip Dvoráček
ŠIBENIK

NADA
A. M. FINCI
MANUFAKTURNA RADNJA

NOVO OTVORENA
SLASTIČARNICA
„SPORT"
najljepše se preporuča

Grubišić & Comp.
Glavno opravništvo Jadranske Plovidbe i špediterska poslovnica

GOSTIONA LJUBLJANA
SIBENIK
VLASNIK : ŽULJAN

MLJEKARNA BIFE — ALPA
ŠIBENIK
Preporuča uz najniže cijene : Cajni maslac „Alpa" Ia, kuhano topljeno maslo za slatkiše kg. 20 din., kravlji sir (Topfen), kiselo i slatko vrhnje (Schlagobers) razne vrsti sira tvrdog i mekanog, kajmaka, kobasica salame, šunke i hrenovke Rabusove — svaki dan svježe.

„BOJKA"
društvo s.o.j.
SIBENIK

LUJO RISMONDO
SPLIT
Glavno opravništvo
JADRANSKE PLOVIDBE D. D.
Zastupstvo ugljeničkog društva "MONTE PROMINA" i Glavno zastupstvo za Dalmaciju
JADRANSKOG OSIGURAVAJUĆEG DRUŠTVA
Vlastiti otpremački posao
Telefon br. 15
Brzojavi : Rismondo Split

Vaše tiskanice i oglasi odlučuju Vaš uspjeh!
U
Odlikovanom
Grafičkom Zavodu
Tiskari E. Vitaliani i Sin
Šibenik. — Telefon broj 47
možete naručiti i dobiti izrađeno uz jeftinu cijenu štampane : koverte, listovni papir, račune, fakture, note, dopisnice, posjetnice, blokove, pozive, rasporede, plakate, - letke, cjenike, novine, brošure itd.
Izradba tačna i savjesna.

Veliki izbor svake novosti za nakit Božićnog bora i Božićnih čestitaka uz poznate umjerene cijene dobiva se na veliko i na malo kod Veletrgovine
Milisich *- Split*
Telefon br. 129 i 502.

Viktor Sošić
Šibenik
Bojadisarke potrebštine

STROJARSKA MEHANIČKA RADIONA I LJEVAONICA METALA
S. Kordić
Šibenik
RADIONA za popravak svakovrsnih parnih strojeva, sisaljka, motora, automobila, branika, kompresora, turbina.
MONTAŽA svakovrsnih strojeva, mlinova, hidrauličnih presa, motora na brodove, čamce i t. d.
Ljevaju se dijelovi strojeva. Konstruiraju se predmeti od bronze
AUTOGENO VARENJE I REZANJE ŽELJEZA

Prije nego kupite: Mineralnih ulja, petroleja, nafte i benzina pitajte cijene u Lovre Casolina Split

Gostiona MARIBOR
šibenik (obala)
VLASNIK BUJAS

Mate Prgin
U RUKOTVORINAMA
Veliki izbor umjetnog cvijeća, vijenaca, kita, koprena (vela) za vjenčanje, bogat izbor šablona, nasrta za vezenje, kape kaštelanske, veleur i feltro. - Cijene umjerene.

F. Krajšek trgov. odijela
FILIJALA ŠIBENIK

Slastičarna
Ante Marušić
šibenik

Trgovina pokućstva
STJ KARKOVIĆ I SIN
SIBENIK — — —

GRAND HOTEL
KNIN
TELEFON BR. 25.
Podvorba brza i tačna.
Cijene umjerene.
Vlastita garaža na raspolaganje putnicima.
Svakodnevno svira prvorazredni salonski trio orhestar. — Tonkino

RADE BERIĆ - Krojačnica
— ŠIBENIK —
Veliki izbor najboljih štofova.
Izradba prvorazredna i brza. Cijene umjerene

Garaža »KRKA« - Šibenik
(Iza kino „Tesla") — Telefon br. 42
Najam automobila.
Stanica benzina, ulja i guma.

Zašto?

„ZNA Dr MAČEK ŠTA RADI". Narodni poslanik g. Dr. Juraj Sutej održao je 17 ov. mj. u Banjoj Luci konferenciju, i to u vezi sa izvjesnim razmimoilaženjem, koje je nastalo među prvacima bivše HSS u Banjoj Luci i u svojem opširnom govoru rekao je između ostalog: „Narod je nepogrješiv. Ali, politika se ne može voditi tako da vi svi znate, što mi znamo. Radikali, koje je vodio pokojni Nikola Pašić, u koga je srpski narod imao neograničeno povjerenje punih pedeset godina, govorili su: „Zna Baja šta radi". A ja vama kažem da i Dr. Maček zna šta radi. Kod nas postoji samo jedan vođa, pa prema tome i narod mora da bude disciplinovan. Mi možemo posao svršiti ako naš narod ne bude nervozan. Ugledajte se u Srbijance, kako oni vode politiku".

U tom grmu zec leži. U ovo malo riječi otkrivena je bit tajanstvene politike Udružene opozicije. Dok se s jedne strane viče na sva usta o ogromnom značenju sela i seljačkog naroda, o seljačkoj svijesti, na kojoj leži snaga naroda, dok se grmi na zborovima i sastancima kako kod nas ne može biti, osim seljačke, nikakove druge politike, i deklamira o golemoj ulozi seljačke demokracije u našem javnom životu i traži seljačko pravo i narodna sloboda, s druge strane se kad su nastala razmimoilaženja, izbjegla riječ jednom uvaženom opozicionom prvaku, riječ, kojom javno i otvoreno objavljuje čitavom toliko uveličavanom seljaštvu, dakle onoj seljačkoj svijesti, na kojoj leži čitava snaga naroda, da taj dobri seljački svijet **ne smije** da zna, što znaju njegovi vođe. I prema tome se seljačka politika ima da se vodi bez direktnog saučešća samog seljačkog naroda, on treba da posluži samo kao oruđe, kao staleža skrovitim ciljevima njegovih vođa, on je ona komponenta hrvatskog pokreta — i ako nepogrješiva (!) — koja mora da bude disciplinirana ili drugim riječima, koja mora samo da **sluša**, kao vojnici, bez primjetbe i objašnjivanja, svoje generale.

Zašto vođe vanparlamentarne opozicije ne bi mogli da imaju malo više ljubavi i poštovanja prema našem čestitom i poštenom seljačkom narodu? Zašto ne vode svoju politiku lojalno i otvorenim kartama? Zašto upućuju hrvatske seljake da se ugledaju u srbijansku politiku, kad su sve strijele vanparlamentarne opozicije uperene protiv te srbijanske politike?

—

STRANAČKO KRETANJE. Pod ovim naslovom „Obzor" reagira na prigovore naše štampe protiv vanparlamentarne opozicije i u svojim obranama najvoli upotrebljavati riječi „intrige" i „intrigirati" te misli da će ovim riječima najuspješnije oboriti primjetbe u pogledu kompaktnosti pokreta Dr. Mačeka. Stari „Obzor" ne bi smio da piše štogod i kakogod. Zašto dakle „Obzor", ne drži malo više do svojeg imena i svojeg novinarskog auktoriteta? Zašto ne uvidi da bi trebalo da piše serioznije i objektivnije o stranačkom kretanju, jer njegovo vječno ponavljanje o intrigama i intrigiranju neće sigurno uvjeriti one njegove čitaoce, koji znaju da misle svojom glavom i da sami stvore svoj sud.

Zašto pak „Obzoru" smeta, da „Tribuni" smeta sve, što je u našem javnom životu štetno i neispravno?

—

„NARODNA VOLJA". Primili smo 1. broj ovog nedjeljnog lista za politiku, ekonomiju i društvena pitanja koji izlazi u Beogradu. U tom se tjedniku, čiji je urednik i vlasnik Dr. Dragomir Isaković opširno piše o pobjedi narodnog fronta u Francuskoj, o ratu u Abesiniji, o japanskom imperijalizmu i Kini, o političkom previranju u Poljskoj, o spoljnoj politici Italije, o neuspjeloj pobuni u Estoniji dok je samo, kao nuzgredno jedan deseti dio prostora, a možda i manje, posvećen našim unutrašnjim pitanjima. Za što se onda taj tjednik zove „Narodna volja"?

—

UGLEDAJMO SE U SLOVAKE. Koliko je razvijena državotvorna i deja i svijest o potrebi zajedničke države Čeha i Slovaka, najbolje dokazuje odjek, koji je Masarykov odstup izazvao u slovačkoj političkoj stranci, koja je glavni predstavnik slovačke samosvojnosti. U subotu popodne, nakon što se saznalo o abdikaciji, u proračunskom odboru senata je član slovačke pučke stranke dr. Labaj dao izjavu, u kojoj veli, da su Slovaci zajedno sa Česima osnovali državu, jer su uvjereni, da je opstanak slovačkog naroda u njenom okviru najbolje osiguran. „Mi doduše imamo sa Česima stanovite unutrašnje sporove, ali ti su naša unutrašnja stvar, koju ćemo urediti među sobom bez svake inozemne pomoći". Zašto put Dr. Labaja ne govore i razni Mački, Jelašići, Sutej i Pernar? Zašto Dr. Sutej u svom govoru tvrdi prigodom proslave hrvatske himne u Zagrebu — da je u himni najljepši stih „dok nam bura hraše vije..." pa nadodaje, da bura može prohujati, tako da se i hraš će može porušiti, ali će ostati korijenje iz kojeg će niknuti novo hraše, koje će odoljeti svim vremenskim nepogodama? Ima li danas mjesta, u našoj ujedinjenoj i slobodnoj domovini, ovom simboličkom prikazu „da će tako hrašće ostati na braniku svoje domovine"? Zašto i g. Dr. Pernar u svojim govorima na skupštinama bivše HSS u Vel. Gorici i Sv. Ivanu Zelini nije izjavio: „Mi smo sa Srbima i Slovencima osnovali ovu državu jer smo uvjereni, da je opstanak hrvatskog naroda u njenom okviru najbolje osiguran. Mi ćemo unutrašnje sporove sa Srbima najuspješnije odstraniti ako budemo svi složno, ujedinjenim silama poradili da dođe do potpunog jedinstva od onog najvišeg ideala za koji su se zalagali najveći hrvatski sinovi?

Iz Drniša

NOVI LEKSIKON

H. K. A. — nova vrst gljiva poslije velikih jesenjih kiša.

INTELIGENCIJA — pojam koji se rabi u političkim agitacijama.

JUŽNI BETON ili samo BETON — nekad važno političko sastajalište. Sa njega su se davale mnoge direktive.

Sjeverni BETON — sastajalište „nezadovoljnika".

OPŠTINSKA ŠTEDIONICA — novčani zavod iz koga se nemogu predignuti ulozi. Mnogih jauk.

PAVLOV MAGAZIN — sala za političke pregovore.

PRETSJEDNIK OPŠTINE — san mnogih „vodja naroda".

PLAĆA OPĆINSKIH ČINOVNIKA — sredstvo agitacije pred izbore.

PLATOMOŽNOST OPĆINE — iluzija.

REDUKCIJA OPĆINSKIH ČINOVNIKA — prva tačka programa općinske opozicije.

REGULACIJA ČIKOLE — zidanje Skadra na Bojani.

KRIĆANSKA ČATRNJA - 1,000 000 dinara.

VODOVOD IZ KRKE - kula u zraku.

OPĆINSKI SAT - neostvarena želja.

MOJIH 9000 VJERNIKA — mašte.

OSA — djevojka crvenog nosa.

SPAS SELJAKA — demagoška agitaciona krilatica.

ZEMLJORADNIK — mnogi bi htjeo postati.

VENDITA OPANCHE — trgovina opanaka.

TE DARO — zaključak partije preferenca.

PO ČAŠICE — osnovna jedinica mjere za vino u hotelu.

SOCIJALIZAM — najnovija moda kod djevojke.

HOTELSKI RADIO - APARAT — mjera za otpor živaca.

Sabrao OBAD.

Lov na kriumčare na najvišoj granici Njemačke

„Granica na nebu" naziva se njemačko-austrijska granica na Zugspitzu koja leži 2965 m. visoko i pretstavlja najopasnije mjesto u tome predjelu. Baš su taj položaj izabrali kriumčari za svoj zanat i dolaze tamo kao nedužni skijaši. Naša slika pokazuje dva pogranična činovnika u snježnim kabanicama, kako bi lakše nezapaženi ostali

IZ SPLITA

Interesantno predavanje Dr. Aleksandra Kostića

Kako smo već javili danas je u foyeru Narodnog kazališta održao veoma uspjelo predavanje „O jedinoj ljubavi" g. prof. beogradskoj univerziteta Dr. Aleksandar Kostić. Za njegovo predavanje vladao je u gradu silan interes, te je veliki broj slušača ispunio prostoriju.

G. Kostić je podrobno i stručnjački obradio temu o ljubavi i dužnosti majke. Iznio je mnoge karakteristične momente, ocrtavši razvitak i opadanje materinstva kod pojedinih naroda. Pokušao je da prikaže uzroke slabom [illegible], te je istakao ekonomsku nevolju i ekonomske poteškoće s jedne strane, a neshvaćanje poziva sa druge stráne kao uzroke slabom porastu pučanstva kod raznih nacija. Predavač se oborio na nepriродno čuvanje i izbjegavanje od poroda više djece osudivši takove majke i žene, da činu greh proti svoga naroda i zemlje. Na koncu svoga predavanja g. Kostić se svojski zauzimlje za obnovu i poboljšanje obiteljskog života, koji se ruši teškim ekonomskim, političkim i psihičkim prilikama, koje proživljujemo. Konac predavanja popraćen je sa burnim aplauzom.

Zabava maturanata trgovačke akademije

Sinoć su maturanti trgovačke akademije održali svoju godišnju zabavu u prostorijama Sokolskog doma. Zabava je bila odlično posjećena. Program je bio biran i vrlo dobro izveden na opće zadovoljstvo prisutnih.

Uspjeh ove priredbe, koli s moralne toliko sa materijalne strane bio je vrlo dobar.

Muzička škola,

imala je sinoć svoju glazbenu večer u prostorijama Narodnog Kazališta. Ova priredba, kao i sve dosadašnje, pokazala je na kolikoj je visini naša glazbena škola, ta kako vrijednih sila imamo medju našim podmlatkom Sve tačke su izvedene na opće zadovoljstvo i publika je svaku nagradila sa aplauzom. Uspjeh je odličan. Vjerujemo da će ova naša muzička ustanova dati, pod svojim vrijednim vodstvom, našem gradu dosta vrijednih sila u najskorijoj budućnosti.

Teška eksplozija na švedskom parobrodu

Santos (Brazilija) 24. Na velikom švedskom transoceanskom parobrodu „Britt-Marie" koji je privezan u luci, došlo je do žestoke eksplozije. koja je brod oštetila da je doskora potonuo. Tom je prigodom poginulo 6 ljudi posade a za 25 članova posade koji su popadali u more još se ništa ne zna.

Dotična je eksplozija zahvatila i dvije obližnje trgovine, koje su se malo zatim zapalile i doskora prouzrokovale veliki požar koji još nije pogašen. Ima dosta ranjenih.

Zatvaranje lijesa Maršala Pilsudskoga

Waršava 24. Jučer se kristalni lijes u kojem počiva tijelo pk. maršala Pilsudskoga postavio u metalni i zatim hermetički zatvorio te će se nakon izgradnje posebne kripte u Krakovskoj dvorskoj crkvi postavili u posebni sarkofag.

Činu postavljanja tijela pk. maršala u kriptu prisustvovat će generalni inspektor poljske armije Rydz—Smigly. Počasna straža čuvat će lijes dok ne bude definitivno položen u spomenutu kriptu.

Podmirite pretplatu!

Za podizanje domova Jadranske Straže

Izvršni odbor J. Straže nastoji, da članstvu ove ustanove iz unutrašnjosti zemlje, pored okrepe i razonode na moru, bude dana prilika, da upozna život na moru i primorju, koristi koje daje more kao i potrebe primorja, da te koristi budu izrabljivane u punoj mjeri. U kratko, briga Iz. Odbora ide zatim, da zainteresuje čitavo članstvo iz unutrašnjosti za naše more u smislu ideologije J straže.

U tom pravcu provadja Iz. odbor po uputama Kongresa J. straže u Ljubljani 1935, živu akciju, da svi odbori ove ustanove iz unutrašnjosti podignu čim prije svoje domove na Jadranu.

Da bi Iz. odbor mogao uspješno da svršava tu akciju potrebno mu je, da dobije pregled gradilišta podesnih za podizanje domova uz more, kao i postojećih zgrada, koje se mogu nabaviti.

Podizanje domova vršiće se prvenstveno u onim mjestima na obali koja imaju podesnu plažu za kupanje, pitku vodu i električnu rasvjetu, koja leže u neposrednoj blizini željezničkih stanica dotično, koja imaju povoljne i brze veze sa primorskim centrima do kojih dopire željeznička pruga, te u mjestima, u kojima nije razvijen mondenski turizam.

U znak zahvalnosti pokrali ga

Čikola Šime pk Ante iz Šibenika došao je prije neke veceri kući na spavanje gdje je zatekao dvojicu nepoznatih ljudi u svojoj sebi, koje je njegova majka primila na spavanje. Čikola se svukao i odjelo ostavio na stolicu pored sebe. Ujutru kada se digao i htio da obuče na najveće zaprepaščenje primjetio je da mu odjela i još neke druge stvari nema. Ona dvojica koja su sa njime spavali u sobi takođe su bili nestali.

Odmah je stvar prijavio policiji, koja je povela istragu. Oštećeni ni jednom od one dvojice nezna imena te je njihov pronalazak znatno otežan.

Organiziranje radnika u Hrvatski strukovni savez

U subotu na veče održana je šira konferencija na kojoj je pokrenuto pitanje i ispitana mogućnost osnivanje Hrvatskog strukovnog saveza radnika. Ovoj konferenciji prisustvovao je i predsjednik strukovnog saveza zanatskih radnika g. Ivan Peštaj iz Zagreba. Izabran je jedan promicateljni odbor na čelu sa g. Nikolom Radićem. U nedjelju je g. Peštaj otputovao natrag u Zagreb.

SJEDNICA OPĆINSKOG VIJEĆA

Pretres općinskog budžeta za 1935-36 g. — Prekid sjednice

U nedjelju prije podne u Zemljoradničkoj čitaonici, održana je sjednica općinskog vijeća na kojoj je pretresan predlog budžeta za 1935 36 godinu. Sjednicā je otpočela tek poslije 10 sati. Prozivkom vijećnika u stanovljeno je da ima dovoljan broj prisutnih vijećnika. Pošto su za ovjerače zapisnika izabrani g.g. Dr. Kandijaš i Mijadijević; predsjednik Gradskog poglavarstva g. Marko Bačinić objašnjava da je ovaj budžet trebao još prije godinu dana da se podnese vijeću na pretres, ali to današnja uprava nije učinila. Zatim se rješavalo o plati predsjednika g. M. Bačinića. Predsjedničko mjesto zauzeo je privremeno ing. g. Ljubičić te je vijeće jednoglasno primilo prjedlog da se g. Bačiniću odredi plata od 3000 din. mjesečno s tim da ova važi od dana stupanja njegovog na dužnost, t.j. od 1 aprila 1935 godine, te mu se prema tome ima isplatiti razlika od 1000 dinara mjesečno. Dosadanja nagrada za reprezentaciju od 2000 dinara odpada.

Pošto je ovo riješeno g. Bačinić je opet zauzeo predsjedničko mjesto te se prešlo za pretres predloga budžeta. Prema zahtjevu vijećnika pročitani su samo sumarni brojevi, te je predlog budžeta primljen jednoglasno. Pročitana je zatim primjedba Ugostiteljskog Udruženja za srezove Šibenik i Biograd n m u pogledu taksa na vino i t. d. Poslije obrazloženja riješeno je da se ove primjedbe odbace.

Druga točka dnevnog reda bilā je sniženje službeničkih prinadležnosti prema uredbi o sniženju od 17 septembra 1935. Predloženo je da se plate ne snizuju do novoga budžeta, a zatim da se izjednače sa odgovarajućim platama državnih činovnika prema odredbama zakona, sem ličnih i porodičnih dodataka o čemu bi imalo da rješava vijeće. Ovaj predlog primljen je jednoglasno.

U slijedećoj tački dnevnog reda rješavano je o molbi gradskih službenika za stalnost, unapređenje i regulisanje službenih odnosa. Molbe općinskih činovnika gg. Kreše Novaka, ing. Jakova Despota, Vjekoslava Medića, Ive Džepine, Marije Kitarović i Zvonimira Grubišića primljene su i jednoglasno rješene pozitivno. Pri čitanju molbe g. Dane Petkovića, općinskog nadlugara dolazi do diskusije, prema prigovori koju daje g. Dr. Poturica. Stvar se stavlja na glasanje. Nastaje diskusija. G. Dr. Poturica osuđuje postupak predsjednika što se nije vodilo računa o odlukama financijskog odbora, te napušta sjednicu sa napomenom da predaje ostavku na položaj vijećnika i člana financijskog odbora. Njemu se pridružuje i g. Dr. Kandijaš a nešto docnije i g. Mile Ljadica. Nastaje velika diskusija. Za prjedlog počinje pojedinačno glasanje. Međutim g. Petar Grubišić napušta sjednicu, te pošto je njegovim odlaskom broj vijećnika bio ispod zakonskog minimuma koji je potreban za donošenje pravomoćnih odluka, to predsjednik prekida sjednicu. U isto vrijeme saopštava se da će nastavak sjednice uskoro biti u najskorije vrijeme.

Treba napomenuti da je dan za vijeće bio ranije izabran, pošto su radnje u nedjelju bile zbog blagdana otvorene, tako da je dosta vjećnika bilo spriječeno poslom da prisustvu je sjednici.

SUDAR PAROBRODA I LEUTA

U noći između nedjelje i ponedjeljka u blizini otoka Zeleka (kod Zlarina) desio se sudar između parobroda Jadranske plovidbe „Hrvatska“ i jednog većeg leuta vlasnost ribara Jose Konta iz Žirja koji je bio krcan ribama. U njemu se nalazilo i 12 seljaka iz Žirja koji su išli u Šibenik. Parobrod „Hrvatska“ dolazeći iz Sušaka ka Šibeniku oko ponoći je kod otoka Zeleka naišao odjednom u svojoj neposrednoj blizini na leut koji je takođe išao ka Šibeniku. Videći da će doći do nesreće kapetan je pokušao da zaustavi parobrod i izbjegne sudar, ali mu to nije uspjelo zbog velike blizine. Ipak jednim vještim manevrom izbegnuta je veća nesreća, tako da je parobrod samo zahvatio jarbol leuta koga je slomio a jedro pocjepao. U tom je zaustavljena „Hrvatska“, te su mornari odmah priskočili u pomoć. Srećom žrtava nije bilo. Samo je ribar I. Jurić iz Žirja lakše ranjen dok su drugi ostali nepovređeni pretrpivši samo veliki strah. Kada se je vidilo da leut nije teže oštećen, parobrod ga je dovukao u Šibenik gdje je o nesreći izvještena Lučka kapetanija, koja je odmah povela izvide, da utvrdi kako je došlo do nesreće. Prema pričanju očevidaca izgleda da je do ove nesreće došlo zbog velikog mraka, a uz to se tu nalazi jedno ostrvo, tako da je parobrod zakrenuvši, odjednom se našao pozadi leuta. Sreća je da je ipak na vrijeme spriječena katastrofa, te tako izbjegnule žrtve kojih je moglo biti da je parobrod pogodio u trup leuta.

Krađa na parobrodu

U subotu po dolasku parobroda „Jugoslavija“ prijavio je Banić Dragomir Antin iz Silbe da mu je na parobrodu neko nepoznato lice ukralo 900 din. u novcu. Prema njegovoj izjavi pošavši iz Splita za Šibenik on je išao u III klasu gdje je bilo oko 25 putnika. Ubrzo je zaspao i probudio se tek u Šibeniku, gdje je primjetio da mu je nestalo 900 dinara. Policija je odmah saslušala nekoliko sumnjivih lica i nad njima izvršila pretres, ali ukradeni novac nije mogao biti pronađen.

Policija i nadalje vodi istragu da pronađe nepoznatog kradljivca.

Tuča na obali

U subotu po podne došlo je na obali do tuče u kojoj su tri radnika teže povrijeđena noževima. Radi nekih starih računa došlo je do svađe između Marka Dunkića i braće Ante i Paška Ničeno. U jednom momentu Paško Ničeno izvadio je nož i zadao manju ozledu Dunkiću, našto je ovaj potrgao nož i oba brata teže ozlijedio. Dalje krvoproliće sprečila je policija i građani koji su se u blizini našli. Sva trojica su odvedena u bolnicu gdje im je ukazanā pomoć. Policija vodi istragu.

Gđica NEVA KOVAČEVIĆ i gosp. Mladen Krpan, profesor, vjenčali su se u nedjelju prije podne. Čestitamo!

† MILICA M. PANČEVIĆ, majka našeg odličnog književnika u Zagrebu preminula je u dubokoj starosti. Naše iskreno saučešće!

ČAJANKA YACHTING KLUBA „VAL“ A. Na dan 4 januara održaće se u hotelu „Krka“ prva ovogodišnja čajanka Yachting club „Val“ a, za koju se već sada vrše velike pripreme. Ova priredba biće prvoklasna atrakcija za Šibenik, pošto će organizaciju voditi poznati učitelj plesa g. Tucić.

„BOSANKA“ je doplovila u subotu u našu luku. Ukrcala je 300 m3 drvene građe za Afriku i jučer otplovila.

JAVNA ZAHVALA

I ovom prigodom izrazujem gosp. Dr. Paziniju primarijusu šibenske bolnice najveću zahvalnost što je na mom sinu požrtvovnim zauzimanjem najuspješnije izvršio ponovnu operaciju na stomaku.

AVRAM M. FINCI.

Zanimljivost

Ljekar ubija iz milosrdja

Pred senzacionalnim procesom u Londonu

Ovih dana počeće u Londonu proces, koji cjelokupna engleska javnost s najvećim interesovanjem i uzbuđenjem očekuje. Naročito interesovanje za ovaj proces se pokazuje u ljekarskim i pravničkim krugovima, jer je po srijedi jedan vanredno zanimljiv medicinsko pravni problem.

Riječ je o krivici jednoga uglednog londonskog ljekara čije ime se još drži u tajnosti. On je optužen da je pet ljudi ubio iz milosrđa, želeći da neizlječive bolesnike spase daljeg mučenja. Po engleskom zakonu hotimično ubijanje bolesnika od strane ljekara, pa maker ono bilo i iz milosrdja, strogo se kažnjava i kvalifikuje kao običan težak zločin.

Ljekar koji je optužen za peterostruko ubistvo izjavio je za vrijeme saslušanja u policiji:

— Ja smatram da sam potpuno čovječno postupio i da sam učinio dobro djelo kad sam te ljude ubio. Ako budem napustio zatvor, ja ću i u budućе u svakom slučaju isto tako postupiti!

Ljekar je još dodao da mu je bilo potpuno jasno da će odgovarati za ubistvo, jer dobro poznaje zakone. On je spreman za svoja djela da primi svaku kaznu, neće se braniti, ali će izneti sve nedostatke današnjih zakona koje treba hitno reformisati.

Prvo ubistvo iz milosrđa izvršio je ugledni londonski ljekar još kao student medicine. On je prisustvovao porođaju jedne siromašne radnice. Ona je rodila bogalja i idiota, pravo čudovište ljudsko. Dijete je moglo živjeti, ali bi bilo do kraja života idiot. Mladi student je u sporazumu s majkom rukama zadavio dijete.

To je bio prvi zločin ljekarev. Drugo ubistvo iz milosrđa izvršio je ljekar pod sličnim okolnostima. Treći slučaj je bio malo drukčiji. Jedan bogati stari posjednik pozvao je ljekara da ga operiše. Ljekar je rekao bolesniku da će mu operacija samo kratko vrijeme produžiti život, a bolovi da će postati još veći.

Tada se starac posavjetovao sa svima svojim članovima porodice i izjavio ljekaru da želi da ga on otruje, kako bi se što prije oslobodio strašnih muka. Ljekar je tražio od svijuh članova porodice pismenu izjavu da pristaju da on bolesnika otruje. Oni su to potpisali i starac, kad je umirao rekao je ljekaru:

Bog neka vas blagoslovi za ovo dobročinstvo!

Još u dva slučaja je ljekar hotimično ubio svoje bolesnike po njihovom pristanku, iz čistog milosrdja. Karakteristično je da on od porodica tih bolesnika nije htio da primi ni jedan peni honorara.

Pojimljivo je, da je ovakav neobičan proces morao zainteresovati cjelokupnu englesku javnost. Svi engleski listovi objavljuju izjave čuvenih ljekara i pravnika i mišljenja se tu razmimoilaze. Od suda zavisi kakva će presuda pasti protiv ljekara, koji je iz filantropije — ubijao.

Prosvetno kulturni jubilej

Sretena Dinića

„Naša narodna kuća nije dovršena zato, dragi moj Sreto, razvijmo odmah našu prosvjetiteljsku zastavu i podjimo po našem narodu kao pravi narodni apostoli: od sela do sela, od kuće do kuće, od staroga do mlado ga" — pisao je po svršetku velikog rata, čuveni narodni prosvjetitelj Živojin Dačić, svome drugu na istom poslu, Sretenu Diniću.

Dačić je umro, a njegovu zastavu podignuo je visoko Dinić. Njemu je i najbolje pristojala.

Osjetivši sve tegobe velikog rata prošavši albansko stradanje, poslije oslobodjenja, sa puno zanosa i vjere, podvostručenim elanom, nastavio je ondje gdje ga je rat zaustavio. Bio je prvi medju prvima. Vedar i svjež u svakom narodnom i kulturnom poslu. I danas kada je prevalio šezdesetu, može da se u prosvjetno kulturnom radu takmiči sa mnogo mjadjima od sebe.

Leskovac, »naš Mančester« u kojemu naš Dinić živi i radi, gdje uredjuje »Leskovački glasnik«. odužio mu se na dostojan način. Pred nekoliko dana proslavio je njegovu 40-godišnjicu prosvjetno književnog rada.

Ta je proslava i po svojoj toplini i po učešću cjelokupnog gradjanstva bez razlike staleža, veoma utješljiva. Naročito danas kad su nogometne vellčine odnijele rekord slave i zanos publike. Leskovac, slaveći Diničev jubilej, dokazao je da zna i da umije cijeniti ljepotu, veličinu vaspitnog rada u narodu.

Dinić je izdavao list „Narodni prosvjetitelj". Saradjivao je na stvaranju Saveza narodnih prosvjetitelja. Održao je preko 400 predavanja po selima, gradovima, narodnim univerzitetima, učiteljskim školama, učiteljskim zborovima, raznim kongresima, zemljoradničkim zadrugama, narodnim svečanostima it.d. Kao narodni učitelj, radio je sa istom ljubavlju u školi i van škole. A kao školski nadzornik, spremao je i upućivao mlađe nastavnike za prosvjetni i zadružni rad u narodu.

Pored toga napisao je 40 što knjiga i brošura. Svi niegovi pismeni radovi mogu se podijeliti u više grupa: popularnu književnost za narodno prosvjećivanje, zadružnu književnost, nacionalno ratnu književnost, belestriku, dječju književnost i pozorišna djela.

Trebalo bi napisati čitavu knjigu za moći iznijeti bogatstvo odgojnih misli, zdravih načela koja je Dinić na veoma lak i sladak način iznio u svo jim kniiževnim radovima. Apostol je kada govori, apostol kada piše. Njegov privatni i javni život u potpunoj je harmoniji sa njegovim učenjem.

»Kokoš kakoće zato što je snjela jaje« — kaže Dinić. Kada ne nosi jaja, ona ćuti. Što više jaja snese, to je veće kokoćanje. A ima ljudi — nastavlja Dinić — koji nikad ništa ne daju a viču. To su kokoši, koje kakoću bez jaja. Ima i takvih ljudi, koji u vijeku svega jednu dobru stvar učiniše pa poslije da zagluhnu uši drugima svojom vikom. To su kokoši koje nose svega jedno jaje, pa cijele godine larmaju. Ali svijet traži *nosilje* a ne *larmadžije*.

Dinić je nosilac, stvaralac, propagator i neumoran za sve što je dobro i lijepo.

Kad sam se g. 1928, u doba frontova i ludovanja slično današnjem, ustavio u Leskovcu sa stotinu kašteianskih težaka, na putu za Kosovo, primio nas je Leskovac kako može samo da nas primi brat, braću svoju. Osjetili smo toplinu I veličinu srpske duše. Putovanje od Beograda do Kosova pretvorilo se u triumf jugoslovenskog bratstva.

Na svečanom banketu u Leskovcu pozdravio nas je Sreten Dinić. Njegov govor bio je pjesma zanosa i ljubavi. Istakao je znamenitost našeg pohoda i medjusobnog upoznavanja. Vi ste pokazali pravi put, pa zato neka Vam je hvala, — završio je svoj govor.

Više pula dolazio je na Jadran, da traži lijeka i sunca. Ljetovao je u Makarskoj, Bolu na Braču i po drugim mjestima. Opisivao je svoje utiske u „Leskovačkom glasniku". Naročito bi podvukao susretljivost i bratstvo Dalmatinaca. Zato ga je u duši zabolio kada je doznao od Leskovčana koji su prošlog ljeta ljetovali na Jadranu o nebratskim i nekulturnim ispadima neko h beznlavih i nesavjesnih demonstranata. „Jadran je bio naš san, naša želja, najljepša pjesma. I kad smo ginuli, slatko smo ginuli misleći na Jadran, pa tako nam se sad odi vraća" - žalimi se u jednom pismu.

Oprosti, dragi Sretene! Ima i vedrine na Jadranu. Tvome slavlju pridružuju se svi oni, koji su uvijereni da su neslogu izmedju Hrvata i Srba širili i podržavali Beč, Budimpeštu, Rim i Vatikan. Te iste nevidljive sile ni danas nisu prestale svojim razornim radom. Žure se! Jedinstvena Jugoslavija ne da im mirno spavati.

Ne klonimo! Proći će crne oblačine i nadoći će dani sunca i vedrine. Sve što je bilo svjesnoga na Jadranu uzdisalo je za Jugoslavijom. Jadran će je sa ostalom braćom i znati sačuvati. Sa ovim željama pridružujem se tvojem književno—prosvjetnom jubileju.

Prof. Stj. Roca.

Split.

UCLJENOKOP

DUBRAVICE

Društvo s. o. j.

ŠIBENIK: Telefon 48.

SPLIT: Pretinac 25. Telefon 464

Brzojav. naslov:»DUBRAVICE«

NARODNO GOSPODARSTVO

Izvoz purana iz Hrvatskog Zagorja

Iz Hrvatskog Zagorja izvozi se svake godine pred božićne praznike veka količina purana u Englesku. Ove godine izvezeno je iz Zagorja u Englesku preko 30.000 komada purana, a sada je nastala naročito velika potražnja, kao i svake godine pred božićne praznike. Purani se prodaju u Varaždinu izmedju 30 i 50 dinara po komadu, a oni najbolje vrste koji se gaje u okolini Zlatara, Bistrice i Krapine, plaćaju se i 80 dinara po kom., odnosno 8 do 9 dinara za kilogram žive mjere.

Ranijih godina izvoz je bio mnogo veći, pa je prelazio i 50.000 komada u sezoni. Ove godine je mnogo manje dotjerano purana na vašar, uslijed čega je i cijena nešto skočila. Trgovci su prisiljeni da idu u sela i da kupuju purane po kućama. Ranijih godina cijena purana bila je 12 dinara po kilogramu, pa se ta cijena očekuje i ove godine.

Trgovinski pregovori sa Španjolskom

Povodom poziva ministarstva trgovine i industrije zagrebačka trgovinsko-industrijska komora podnijela je svoje konkretne predloge u pogledu pojačanja trgovinskog prometa sa Španjolskom, zamolivši da bi ministar dodijelio 2 eksperta našoj delegaciji. Komora je preporučila ministru, da izabere te eksperte iz redova privrednika, odnosno stručnjaka. U kolike koji izvoznik, odnosno uvoznik još nije javio svoje želje spomenutoj komori, umoljava se ovim putem. da to učini što prije obzirom na to, što će naša delegacija vjerojatno uskoro početi pregovore sa republikom Španjolskom. U vezi s tim priopćuje se, da je ovih dana bio izaslanik španjolske tekstilne industrije u Zagrebu koji je pregovarao sa raznim uvoznim firmama zbog plasmana španjolskog pamučnog predива, koje je i dobro i jeftino i koje bi moglo nadomiještiti talijansku robu. Pokazuje se upće otkad su sankcije stupile na snagu veći interes za španjolsko tržište, pa se ovim putem upozoravaju naročito naši talijanski uvoznici i izvoznici, da prouče španjolsko tržište i da komori i svojim organizacijama stave konkretne predloge, kako bi mogao ojačati promet između obiju zemalja.

Vaso Čok - Šibenik

Industrija svijeća

Zastupstvo mineralne vode ROGAŠKA SLATINA

Skladište omotnog papira i anilinskih boja

Trgovina kuhinjskog posuđa, stakla klarije, stakla za prozore i okvira

JADRONJA JOSIP

ŠIBENIK

AGENCIJA, MEDJUNAR. OTPREMNIŠTVO

ZASTUPSTVA:

Standard Vacuum Oil Co. Zagreb

N. Anthonisen & Co. Bergen (Norveška)

M. Gavrilović i Sinovi d. d. Petrinja

„Cetina" tvor. tjest. i keksa, Split

Zdravilište „Slatina Radenci" mineralne vode.

Kolinska d. d. Ljubljana

Bukovačko vrelo „Knez Miloš" mineralne vode,

M. Lakinić, tvorn. svijeca, Karlovac, itd.

TVORNIČKE CIJENE

Telefon 3 i 27

Frano i Tomo Grubišić

SIBENIK

prodaja baruta i eksploziva na veliko i malo. Skladište benzina, petroleja, nafte i svih vrsta mazifih ulja. Tvornica soda vode, krahera i chabeso.